

Fåglar 2016 nr 2
i Närke

Silja Vikström

Fåglar i Närke

Årg 39 2016 Nr 2

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning

Ansvarig utgivare: Ulf Jorner, Måbärsvägen 11,
703 75 Örebro. E-post: ulf.jorner@spray.se

Redaktionsgrupp

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,
Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.

E-post: ake.lorin@telia.com

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,
070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com

Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,
070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com

Anita Ahlberg, Tel. 070-717 72 32,

E-post: nitan_9000@hotmail.com

Adressändringar

sänds till: Närkes Ornitologiska Förening c/o

Åsa Bengtsson, Loggatan 13, 70228 Örebro.

Tel. 073-332 20 31, 019-33 35 27.

E-post: asa.bengtsson@orebro.se

Manusstopp

för Fåglar i Närke 2016 nr 3 är den 15 aug.

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening
av Sveriges Ornitologiska
Förening - BirdLife Sverige.

Medlem i Närkes Ornitologis-
ka Förening blir man genom att
sätta in årsavgiften på plusgiro

430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgif-
ten är för vuxen 200 kr, för familjemedlem 50 kr
(erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem
(13-20 år) 100 kr och för barn (1-12 år) 50 kr. Medlem
i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer
med fyra nummer per år.

NOF:s föreningslokal

För sammanträden och bibliotek finns vi i Föreningarnas
hus Slottsgatan 13A. För utställningsmateriel, holkar
m.m. används källarlokalen Hagmarksgatan 9, Örebro

NOF:s hemsida

www.birdlife.se/nofnet

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där
du finner information om föreningens verksamhet.

**Upplev naturen närmare
med en kikare från oss**

Välkommen in!!

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJÉ

Filarevägen 3 (Lillån) 019-250623 www.a-foto.se

Omslagsbild: **Gulärla** *Motacilla flava flava*, sydlig ras och *m. f. thunbergi*, nordlig efter en akvarell av Staffan Ullström. Text: Ann-Margret Elmroth

Om man går en vårdag bland betande kossor på en våtäng bör man noga studera kabbelekorna där de står i vattenbrynet eller i dikeskanten. En gul boll kan nämligen vara en **gulärla**. Just i den miljön trivs denna 17 cm stora ögonfågnad. Här kan hon finna de insekter hon lever av, här kan hon lätt trippa fram i det kortvuxna gräset och här störs hon mer sällan av oss människor. Hennes släkting **sädesärulan** söker i stället den miljö vi skapat. Lysande gul är hon, buk och bröst lyser som solen och flyger hon undan i sin karaktäristiska ärlebågsflykt ser man samma färg på stjärtens undersida. Kanske hinner man observera att huvudet är grått och ryggen olivgrön. Och har man tillräckligt snabb iakttagelseförmåga kan man t.o.m. könsbestämma ärulan. En hona har ett ljust ögonbrynsstreck (liksom ungfåglarna). Här i Sydsverige kan vi bara se den nordliga rasen under vår- och höstflytt. Den skiljer sig från den sydliga rasens genom sitt mörka huvud. Örontäckarna på hannen är helsvarta och därigenom verkar hela huvudet svart om man ser fågeln från sidan. Den nordliga rasen har funnit att kalhyggarna är utmärkta häckplatser och det bidrar till att den finns i stort antal i Sverige, medan den sydliga är på gränsen till hotad. Anledningen till det är förmodligen förändringar i lantbruket under senare tid. Mader och strandängar betas inte längre i så stor utsträckning av kor och hästar. Gulärlan återvänder från tropiska Afrika först i maj, en månad senare än sädesärulan. Boet byggs på marken av torrt gräs och är klätt inuti med fjädrar. Honan ruvar de fyra till sju gråmelerade äggen. Båda föräldrarna matar ungarna som är flygfärdiga efter drygt två veckor. Gulärlan är en skygg fågel som gör allt för att skrämja bort oss om vi kommer för nära. Hon flyger av och an och låter höra sitt gälla varningsläte högt uppe i diskanten, *sriä, sriä*. Locktonen är mera melodisk, *srry*, och sången är enkel och upprepas *srry-srrit*. Vid höstflytten i september samlas ärlorna i stora flockar och övernattar i vassarna. **Forsärulan** är också gul på bröst och buk men har en mycket längre stjärt som hela tiden vippar. Den uppehåller sig inte på strandängar, betade mader och fjällhedar med kortvuxet gräs som gulärlan utan i stenig terräng vid rinnande-forsande vatten. På den europeiska kontinenten och i Asien finns ytterligare ett tiotal raser av gulärula och en del av dem är stannfåglar. Den som en gång upplevt lyckan att beskåda en gulärula på närmare håll fortsätter att leta efter henne varje "underskön" maj och kanske ända till september då det är hög tid att flytta söderut.

Foto: Marianne Johansson

Ordföranden har ordet

Ulf Jorner

Jag hörde en gång för många år sedan en gammal skådarräv säga att för honom slutade året vid midsommar. Fågelåret, underförstått. Han överdrev förstås, men det ligger ändå en hel del i hans yttrande. För visst är det något särskilt med våren. Det kan förvisso vara underbart att tillbringa en dag i Kilsbergen i februari med chans på några få hönsfåglar, men att vara ute på våren har helt andra

dimensioner.

Det kanske mest spännande är att följa flyttfåglarnas återkomst. Många av oss för någon form av listor så att vi kan se om t.ex. sädesärulan var tidigare i år än i fjol. De som har varit med länge kan då se att den kommer betydligt tidigare nu än för låt oss säga 50 år sedan, kanske en hel vecka tidigare. Men även de som inte är inbitna kalenderbitare kommenterar ofta händelserna i fågelvärlden: "Jag såg grågåsungar igår. Är det inte väldigt tidigt?"

Det är naturligtvis mest kortflyttarna, som grågäss och tofsvipor, som reagerar på det varmare klimatet genom att komma tidigare. De märker ju på sina övervintringsplatser i norra Tyskland eller Holland att våren verkar vara på väg. De har också ganska lätt att ta sig en bit söderut vid tillfälliga bakslag.

Det ser litet annorlunda ut för långflyttarna. En ladusvala i Sydafrika eller en sävsångare en bit söder om Sahara har ju naturligtvis inte en aning om vädret i Sverige. De flyttar därför på datum, när dagarna blir kortare på vinterkvarteren så stimuleras de att flyga norrut. Men även de kommer på litet längre sikt att komma tidigare. Det beror helt enkelt på det naturliga urvalet, som kommer att gynna dem som flyttar litet tidigare och kommer bättre i fas med insektskläckningen, som ju också har börjat litet tidigare. Är det inte fantastiskt hur allt i naturen hänger ihop?

I det här numret av Fåglar i Närke kan du följa flyttfåglarnas ankomst och mycket annat i vår traditionella årsrapport, nu för år 2015. Kunskap om förändringar i fåglarnas återkomst är en del av fenologin. Wikipedia meddelar att ordet kommer från grekiskans *phainesthai*, komma i dagen, bli synlig, och att fenologin rör all form av studier av periodiska växlingar

i naturen, t.ex. när olika blommor slår ut eller när olika däggdjur går i ide. Sveriges första fenologiska studie gjordes redan av Linné (vem annars?) och rörde lövsprickningen 1750 - 1752. Så den som följer sädesärlans återkomstdatum har en värdig förebild.

Ett annat skäl att älska våren är förstås fågel-sången. Allt ifrån talgoxens optimistiska filande vid en tillfällig töperiod i januari till näktergal och rosenfink i maj. En del virtuost, annat mer hemsnickrat. Och alla fågellåten är ju inte sång. Enkelbeckasinen använder sina stjärt-pennor och hackspettarna näbbar och lämpliga träd. Tillsammans med alla locklåten bildar detta en fantastisk ljudkuliss under just våren.

NOF ger ju en nybörjarkurs varje vår, och vi har fått flera förfrågningar om att ha en på hösten också. Bengt Jalsborn och jag som har varit ansvariga för kursen har dock vägrat blankt. Mycket eftersom en nybörjarkurs utan fågel-sång känns avslagen. Men också för att det är så mycket gråare på hösten vad gäller fåglarnas färger. Och svårt med alla ungfåglar. Nej, vi håller oss till vårkurser. Som kan kompletteras med höstkurser för mer erfarna skådare.

Jag hoppas att din vår har varit bra med många fina fågelupplevelser. Och att ditt fågelår inte slutar vid midsommar! 🐦

NOF:s styrelse

Ordförande

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55
E-post: ulf.jorner@spray.se

Vice ordförande, resor och inventeringar

Ronnie Lindqvist, Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro, Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Åsa Bengtsson, Kassör, medlemsregistrering
Loggatan 13, 70228 Örebro. Tel 073-332 20 31, 019-33 35 27. E-post: asa.bengtsson@orebro.se

Kent Halttunen, Sekreterare, information. Nygård, Norra Folkavi, 71991 Vintrosa. Tel. 070-216 11 30. E-post: kent.halttunen@tele2.se

Anna-Karin Törnblom, Exkursioner. Lövstagan 44 703 56 Örebro Tel. 070-688 91 61
E-post: a-k.tornblom@telia.com

Bengt Jalsborn, Utbildning, försäljning och lotterier.

Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99
E-post: b.jalsborn@gmail.com

Per Karlsson Linderum, Fågelskydd.

Babelsvägen 2, 697 74 Sköllersta
Tel. 019-18 84 14, 072-225 00 63
E-post: per.karlsson.linderum@gmail.com

Suppleanter

Håkan Carlestam, Inomhusmöten. Engelbrekts-gatan 13B, 702 12 Örebro, Tel. 070-531 14 20
E-post: carlestam@gmail.com

Lars Johansson, Fågelskydd och exkursions-ansvarig. Holländaregatan 22, 702 86 Örebro
Tel: 070-558 99 06,
E-post: lars.h.johansson@orebro.se

Krister Håkansson, Inomhusmöten. Askers Bergamon 218, 715 94 Odensbacken.
Tel. 072-573 77 44. E-post: krha@telia.com

Fågelrapport för Närke 2015

Den regionala rapportkommittén (Rrk) i Närke har under 2015 bestått av Magnus Friberg (knölsvan – fasan samt gräshoppsångare – svartvit flugsnappare), Johan Åhlén (smålom – tofsvipa samt skägges – varfågel), Andreas Sandberg (kustsnäppa – alkekung samt nötskrika – snösiska), Ove Pettersson (tamduva – dubbeltrast samt bändelkorsnäbb – sävsparv)

Summeringen av 2015 är klar för publicering! Ett år som vädermässigt kännetecknades av för respektive årstid blåsigt, kallt och regnigt väder. Något som bidrog till att många arters häckningar antingen spolie- rades helt eller gav sämre resultat än under ett normalår. Man kan nog utan att ta i skriva att 2015 var det sämsta häckningsåret under 2000-talet. Klimatförändringarna gör sitt både i detta hänseende men även på så vis att fler och fler individer av många flyttande arter väljer att återvända tidigare på våren samt stanna längre under hösten. Fortfarande är det dock så att den stora mängden individer av respektive art anländer och flyttar bort i normal tid. De som kommer tidigare har då valt att försöka övervintra längre norrut än normalt och klarat detta på grund av att klimatet gjort detta möjligt.

En av de stora händelserna under året ägde dock inte rum i naturen utan i cyberrymden! Då Svalan i april månad ersattes av Artportalen fick vi alla lära om och efter några månaders barnsjukdomar i sys- temet och inläring hos användarna har nu de flesta rapportörer i det gamla systemet anammat även det nya! För första året sedan vi började rapportera in våra observationer på detta vis ser vi dock, inte helt oväntat, en minskning i antalet inrapporterade rader. Det totala antalet inrapporterade rader under året har minskat med cirka 15 procent jämfört med under 2014. Vi trodde dock på en större minsk- ning än så och minskningen kommer med största sannolikhet att ätas upp under de kommande åren. Redan nu efter fyra gångna månader av 2016 märks det att antalet rapporter ligger på bra nivåer igen! Vi begåvades med en helt ny art för landskapet under året nämligen den långstannande småtrappen i Kvismaren och förutom denna celebritet besöktes vi dessutom av följande mer ovanliga arter: Fjällgås, rödhalsad gås, svarthalsad dopping, silkeshäger, ägretthäger, vit stork, brun glada, röd glada, stäpphök, ängshök, aftonfalk, fjällpipare, sandlöpare, skärnsnäppa, myrsnäppa, dvärgbeckasin, dubbelbeckasin, dammsnäppa, roskarl, smalnäbbad simsnäppa, kustlabb, silltrut, tretåig mås, småtärna, turturduva, hök- ugglan, berglärka, rostgumpsva, citronärta, ringtrast, flodsångare, vassångare, busksångare, brandkronad kungsfågel, mindre flugsnappare, pungmes, sommargylling, snösiska, bändelkorsnäbb och lappsparr. Samtliga dessa arter är sådana som antingen inte ses varje år, ses väldigt fåtaligt eller häckar väldigt fåtaligt i landskapet.

Kort sagt ännu ett bra år i Närkingska fågelmarker med undantag av det dåliga häckningsresultatet för många arter. Med förhoppningar om ett ännu bättre år 2016 önskar vi i Rrk Närke härmed: ”Trevlig läsning!”

** Avser upptäckare/förste rapportör*

Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*)

Ganska normalt uppträdande under våren utan någon större ansamling av individer, högsta antal var ett par observationer om 10 ex. På hösten så fick vi endast ett besök detta år, en stor familje- grupp på sju individer.

Vår: 2 ex. Hidingekärret, Hidinge 25.2 - 1.3 (Kent Halttunen, Benny Fredriksson m.fl.). 1 adult Rännestamaden, Tysslingen 26.2 (Bengt Ahl, Åke Jalo m.fl.). 2 ex. sträckande N Södra tornet, Tysslingen 1.3 (Leif Eckmann). 2 ex. sträckande NO Stortorget, Örebro 2.3 (Anders Hutter). 3 ex. sträckande N Kälkesta, Fjugesta 2.3 (Leif Bertilsson). 2 ex. Rännestama- den, Tysslingen 3-4.3 (Bengt Jalsborn, Kent Halttunen m.fl.).

8 ex. Raststugemaden, Tysslingen 5.3 (Lennart Eriksson). 2 ex. Rännestamaden, Tysslingen 8-12.3 (Bosse Danielsson, Peter Lehmann m.fl.). 8 adult Oset 8.3 (Pelle Barkengren, Bo Ståhl m.fl.). 1 ex. Västkärr 8.3 (Pierre Blanksvärd). 1 ex. Hammar- maden, Kvismaren 8.3 (Göran Ekberg). 10 adult Hemfjärden 9.3 (Martin Johansson, Sune Johansson m.fl.). 7 ex. sträckande NO Domarringen, Almby 9.3 (Håkan Johannesson). 2 ex. Alm- byängen, Oset 10.3 (Lennart Söderkvist). 1 ex. Boglundsängen 10.3 (Kenth Elofsson). 10 adult sträckande N Södra tornet, Tysslingen 12.3 (Lennart Eriksson). 1 adult Berga, Villings- bergs Skjutfält 14.3 (Stefan Risberg, Anders Jonsson). 1 adult Rännestamaden, Tysslingen 14.3 (Marie Lideus, Kent Halt- tunen m.fl.). 1 ex. sträckande N Rännestamaden, Tysslingen 19.3 (Helny Olsson, Lennart Eriksson). 2 adult Rännestama-

den, Tysslingen 20-21.3 (Bengt Jalsborn, Hans Waern m.fl.). 1 adult Rysjön, Kvismaren 22-24.3 (Lars Eric Rahm, Krister Fredriksson m.fl.). 1 ex. Öby kulle, Kvismaren 30.3 (Anders Jacobsson). 1 adult Vibysjön 4-19.4 (Pierre Blanksvärd, KG Andersson m.fl.). 1 ex. Geråsen, Viby 1-5.5 (Pierre Blanksvärd, Joakim Johansson).

Höst: 7 ex. (2 2K+ + 5 1K) Rysjön, Kvismaren 29.10 (Per Karlsson Linderum, Jan Tranderyd m.fl.).

Sångsvan (*Cygnus cygnus*)

Efter ett par år med låga toppnoteringar så gjorde sångsvanarna rejäl comeback i Tysslingen. Som mest sågs där 4312 ex den elfte mars. Här redovisas samtliga fynd från Tysslingen på över 2000 ex.

Större antal, Tysslingen: 2470 ex 3.3, 2482 ex 8.3, 3152 ex 9.3, 3331 ex 10.3, 3865 ex 11.3, 4312 ex 12.3, 2142 ex 13.3, 3411 ex 14.3, 3621 ex 18.3, 3298 ex 20.3, 2649 ex 25.3, 3197 ex 26.3, 2674 ex 27.3, 2140 ex 28.3, 2387 ex 29.3, 2209 ex 30.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson m.fl.).

Sädgås (*Anser fabalis*)

Även i år så var vårrasten över väldigt tidigt, toppen nåddes troligtvis redan i februari och detta gjorde att vi missade att räkna när som flest gäss uppehöll sig i Kvismardalen. På hösten blev det dock en rejäl uppräckning jämfört med i fjol, dock fortsatt ett lågt antal rastande individer om man jämför med toppåren. Högsta antal under vår och höst presenteras här.

Vår: 2000 ex. Frånabotten, Kvismaren 6.3 (Hans Waern).

Höst: 16639 ex. Kvismaren 9.10 (Magnus Friberg).

Sädgås, underarten rossicus (*Anser fabalis rossicus*)

Inga riktigt stora flockar rapporterade i år. Dock så fortsätter rasen att rapporteras mer frekvent än tidigare. Det märks att många börjar bli säkrare på hur man urskiljer dessa individer från övriga sädgäss.

Vår: 1 ex. Välskären, Vibysjön 27.2 (Mårten Gustavsson). 43 ex. Kvismaren 7.3 (Magnus Friberg, Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 5 ex. Egersta, Tysslingen 8.3 (Martin Dribe, Per Blomberg m.fl.). 40 ex. Reningsdammen, Vretstorp 18.3 (Ulf Skjallberg). 40 ex. Kilsgården, Kvismaren 18.3 (Ulf Skjallberg). 1 ex. Svalnäs, Tysslingen 19.3 (Ulf Skjallberg). 8 ex. Egersta, Tysslingen 19.3 (Ulf Skjallberg). 14 ex. Gymninge, Tysslingen 19.3 (Ulf Skjallberg). 1 ex. Lillängen, Oset 16.4 (Per Wedholm). 4 ex. Ängfålla åkrar, Kvismaren 19.4 (Magnus Friberg). 12 ex. Rysjön, Kvismaren 22.4 (Kvismare Fågelstation, Daniel Hedenbo). 1 ex. Ängfålla åkrar, Kvismaren 30.4 - 1.5 (Johan Södercrantz, Per Lif). 21 ex. Södra tornet, Tysslingen 2.5 (Lennart Eriksson, Stefan Göransson). 7 ex. Ängfålla åkrar, Kvismaren 2.5 (Magnus Friberg). 5 ex. Södra tornet, Tysslingen 6.5 (Kent Larsson). **Höst:** 2 ex. Rysjön, Kvismaren 27.9 (Åke Pettersson). 4 ex. Kvismaren 1.10 (Leif Sildén). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 2.10 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). noterad Rysjön, Kvismaren 18.10 (Sven Pettersson). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 24.10 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 3 ex. Västra rakan, Kvismaren 1.11 (Per Wedholm). 20 ex. Hammarbotten, Kvismaren 1.11 (Per Wedholm). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 14-15.11

(Per Wedholm, Håkan Svensson m.fl.). 7 ex. Sörby åkrar, Kvismaren 29.11 (Magnus Friberg).

Spetsbergsgås (*Anser brachyrhynchus*)

Närke befäste i år sin position som Sveriges överlägset bästa landskap för arten! Trenden med att Tysslingen har haft mer "spetsbergare" än Kvismaren bröts dock i år då den största flocken någonsin i Sverige dök upp i Kvismaren på hösten. Högsta antal vår och höst redovisas från Kvismaren och Tysslingen.

Vår: 155 ex. Gymninge, Tysslingen 6.3 (Kjell Johansson). 758 ex. Kvismaren 7.3 (Magnus Friberg). **Höst:** 1613 ex. Kvismaren 9.10 (Magnus Friberg). 450 ex. Blackstaåns mynning, Tysslingen 30.10 (Kent Halttunen).

Bläsgås (*Anser albifrons*)

Som vanligt betydligt fler fynd på våren kontra hösten. Under hösten sågs faktiskt ingen flock på mer än 10 individer, så här redovisas endast högsta noteringen under våren från Kvismaren och Tysslingen. Noterbart är att Kvismaren för första gången på många år hyste fler bläsgäss än Tysslingen.

Vår: 190 ex. Södra tornet, Tysslingen 10.4 (Ove Pettersson). 243 ex. Öbyåker, Kvismaren 16.4 (Magnus Friberg).

Fjällgås (*Anser erythropus*)

Under våren så fick vi återigen besök av en färgmärkt fjällgås. Denna individ befann sig först i Kvismaren under närmare en månads tid, innan

Nya NOF-medlemmar

Sedan förra numret av FiN har till och med febr. nedanstående medlemmar registrerats.

Katrin Pöntynen Boström, Venav. Örebro
Monica Haglund Långåkersg. Örebro
Tusse Thyselius Slipmästarg. Örebro
Kenneth Lindberg Odensbacken
Anna Rydén Vårkullastigen Örebro
Eva Svensson Rådstugugatan Nora
Christina Nilsson Buxbumsvägen Örebro
Anders Hansson Hagastrand Örebro
Alf Ekblad Brevenbruk
Cecilia Beckman Studievägen Örebro
Anders Hansson Hagastrand Örebro
Margareta Svanér Norra Sanna Kumla
Mats Sandström Nygatan Fjugesta
Anna Lundberg Östra Vintergatan Örebro
Välkomna till föreningen!

Fjällgås till vänster, här tillsammans med grågäss. Kännetecknet är den gula ringen runt ögat.

Foto: Magnus Friberg

den började turnera och dök upp i både Rynningeviken och vid Boglundsängen. Även på hösten fick Kvismaren besök av denna rara gås. Exakt hur många individer det rörde sig om är svårt att utvärdera, men åtminstone tre olika individer.

Vår: 1 2K Kvismaren 11.4 - 14.5 (Peter Berglin, Monica Engstrand m.fl.). 1 2K Rynningeviken 22-23.5 (Kent Elofsson, Lennart Eriksson m.fl.) och 1 2K Boglundsängen 24.5 (Staffan Gustavsson, Håkan Svensson, m.fl.), samtliga fynd rör samma individ. **Höst:** 1 adult Kvismaren 23.9 - 28.10 (Kvismare Fågelstation, Johan Åhlén m.fl.). 2 ex. Kvismaren 28-29.10 (Kent Halttunen, Pierre Blanksvärd m.fl.). 1 ex. Sörsa, Sköllersta 28.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 3-11.11 (Rolf Sykkijev, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 3.11 (Krister Håkansson). 3 ex. individmärkt Västra rakan, Kvismaren 14.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Stjärtand, hane i praktdräkt

Foto: Torbjörn Arvidson

Strippgås (*Anser indicus*)

Ett vårfynd och ett höstfynd av denna vackra parkfågel detta år.

Vår: 1 ex. Kvismaren 11.3 (Håkan Ellehammer, Håkan Carlestam m.fl.). **Höst:** 1 ex. Kvismaren 8.9 - 15.11 (Ronny Nilsson, Anders Jacobsson m.fl.).

Prutgås (*Branta bernicla*)

Ett normalt uppträdande för arten i landskapet med några enstaka rastande individer och ett fåtal sträckobservationer. Mest noterbart är den långstannande individ som turnerade runt i Örebro under en månads tid.

Vår: 1 ex. Öbyåtern, Kvismaren 15.5 (Elin Wengelin, Julius Grantén m.fl.). 1 ex. Örebro 18.5 - 18.6 (Sune Johansson, Krister Håkansson m.fl.). **Höst:** 70 ex. sträckande SV Rynningeviken 29.9 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson). 12 ex. Venastugan, Rynningeviken 30.9 (Håkan Ellehammer). 24 ex. sträckande V Valen, Hjälmaren Nrk 30.9 (Ulf Eriksson). 22 ex. sträckande Hjälmaren Nrk 30.9 (Leif Sildén). 1 ex. Hammarheden, Kvismaren 3.10 (Per Karlsson Linderum, Håkan Johansson). 14 ex. Ornesta holme, Oset 4.10 (Lennart Eriksson, Ola Erlandsson). 2 ex. Västra dammen, Boglundsängen 7.10 (Britt-Louise Korslid).

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*)
Inga säkra häckningar har rapporterats i år. Men par i lämpliga biotoper har setts på flera håll i både Norra Vättern och i Hjälmaren. Uppskattningsvis så ligger populationen i Närke på 20-40 par.

Större antal: 1658 ex. Kvismaren 9.10 (Magnus Friberg).

Dvärgkanadagås x vitkindad gås (*Branta hutchinsii x leucopsis*)

Detta fynd väntar ännu på att granskas av RK, men om den godkänns så är detta det första fyndet av denna hybridform i Sverige.

1 fynd: 1 ex. Kvismaren 7-10.10 (*Magnus Friberg, Johan Åhlén).

Rödhalsad gås (*Branta ruficollis*)

För andra året i rad så får vi besök av denna rara art i landskapet. Även denna gång så var det i Kvismaren fågeln dök upp. Många var vi nog som per automatik antog att detta var samma fågel som var i området bara några månader tidigare under föregående höst. Men icke, detta var en 2K-fågel och den från föregående år var adult. Detta är

tredje gången som arten observeras i Närke. Lägg även märke till att upptäckaren är samme herre som även hittade den förra rödhalsen!

1 fynd: 1 2K Kvismaren 13.3 - 1.5 (*Anders Zetterman, Bernt Jerlström m.fl.).

Gravand (*Tadorna tadorna*)

En liten tillbakagång i antalet fynd och individer jämfört med senare år. Kanske har jag här även över-skattat antalet individer en aning då det kan ha skett ett visst utbyte mellan Boglundsängen och Oset.

Vår: 2 i par Boglundsängen 18-19.4 (Ove Pettersson, Leif Rydell). 2 ex. Fågeludden, Oset 19.4 (Torbjörn Arvidson). 1 ex. Rynningeviken 22.4 (Nils Eriksson). 1 ex. Boglundsängen 23-30.4 (Anders Jacobsson, Marianne Johansson m.fl.). 1 adult sträckande N Klåvudden, Harge 30.4 (Kjell Johansson, Andreas Sandberg m.fl.). 2 i par Boglundsängen 1-3.5 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson m.fl.). 1 ex. Oset 9-10.5 (Viktor Persson, Kerstin Sundberg-Persson m.fl.). 3 ex. Kvismaren 10.5 (Ulf Carlson, Hasse Molin m.fl.). 2 ex. Näsbyängen, Oset 8.6 (Håkan Johannesson).

Mandarinand (*Aix galericulata*)

Oj, vad mycket vackra parkankor som behagade visa upp sig i landskapet i år! Inte mindre än fem individer sågs, varav ett par i Kvismaren. Kanske kan vi hoppas på en avyngling i landskapet snart så att nästa generation blir ”spontana”.

Vår: 2 adult i par Hammarmaden, Kvismaren 18.4 - 12.9 (*Kvismare Fågelstation, Anders Jacobsson m.fl.). **Höst:** 2 hane Wadköping, Stadsparken 23-27.9 (*Thord Eriksson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 adult hane Odensbacken 11.10 (*Ove Åkesson, Ronny Nilsson m.fl.).

Snatterand (*Anas strepera*)

Endast fyra säkra häckningar finns rapporterade på artportalen. Dock så visar Kvismarens våtmarksinventering att det där häckade 46 par där. Uppskattningsvis så har vi ett bestånd på 150-200 par totalt i landskapet.

Större antal: 160 ex. Rysjön, Kvismaren 20.6 (Peter Gustafson), 185 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 20.9 (Leif Sandgren). 140 ex. Västra dammen, Boglundsängen 6.10 (Jan Tranderyd). 396 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 14.10 (Leif Sandgren). 423 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 21.10 (Nils Eriksson). 500 ex. Rynningeviken 3.11 (Christer Tegebro).

Kricka x amerikansk kricka (*Anas crecca x carolinensis*)

Vi har haft misstänkta hybrider tidigare, men detta är första gången vi väljer att publicera ett fynd. Fågeln uppvisade genomgående intermediära karaktärer av de båda arterna.

1 fynd: 1 hane Södra Näsbyängen, Oset 6.5 (*Leif Sildén, Håkan Svensson m.fl.).

Stjärtand x gräsand (*Anas acuta x platyrhynchos*)

Ett exemplar av denna vackra hybridform uppehöll sig under vårvintern i cementrännan i Oset och lät sig väl studeras.

1 fynd: 1 adult hane Cementrännan, Oset 9.1 - 27.2 (*Johan Åhlén, Bernt Bergström).

Stjärtand (*Anas acuta*)

Inga häckningsindicier i landskapet detta år. De högsta vår- och höstsiffrorna redovisas.

Större antal: 30 ex. Kvismaren 1.5 (Bo Holst). 87 ex. sträckande Dimbobaden 3.9 (Leif Sildén).

Årta (*Anas querquedula*)

Gott om rapporter om möjliga häckningar, men bara en säker sådan finns på artportalen. I Kvismarens våtmarksinventering finns två par bokförda. De många rapporterna om möjliga häckningar gör dock att beståndsuppskattningen går upp lite i år jämfört med tidigare. Landskapets bestånd torde vara ca 15-20 par.

Häckning: 1 adult hona bo, ägg/ungar Ängsholmens grustag, Tysslingen 4.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid).

Skedand (*Anas clypeata*)

Två häckningar finns rapporterade, båda från Lillängen i Oset. I Kvismaren häckade 11 par. Landskapets totala bestånd uppskattas till knappt 30 par.

Häckningar: Höst 2 adult hona bo, ägg/ungar (7 + 10 pull) Lillängen, Oset 3.7 (Lennart Eriksson).

Brunand (*Aythya ferina*)

Det är inte kul att vara brunand i Närke just nu, man måste leta länge för att hitta en partner. Endast en häckning finns i år rapporterad, och landskapets totala population överskrider knappast fem par.

Häckning: 1 adult hona pulli/nyligen flygga ungar Tvärvägen, Oset 11.6 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 2 pulli pulli/nyligen flygga ungar Tvärvägen, Oset 11.6 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Bergand (*Aythya marila*)

Fortsatt väldigt klen förekomst under vårarna, endast tre sträckdagar vid norra Vättern. Desto fler individer väljer att rasta i våra slättsjöar under höstarna. I Kvismaren sågs arten dagligen under en stor del av hösten, och där presenteras endast det högsta noterade antalet under perioden. Men det har alla gånger varit ett visst utbyte av individer där under hösten, så det egentliga antalet är troligen betydligt högre.

Vår: 2 ex. sträckande N Nydalen, Harge 23.4 (Ove Pettersson). 2 hona sträckande Klåvudden, Harge 12.5 (Kent Halttunen, Bengt Jalsborn). 2 ex. Klåvudden, Harge 17.5 (Pierre Blanksvärd). **Höst:** 1 adult hane Dimbobaden 27-28.7 (Andreas Sand-

berg, Per Karlsson Linderum). 1 hona Rysjön, Kvismaren 29.9 (Pelle Moqvist, Krister Andersson m.fl.). 7 ex. Rysjön, Kvismaren 8.10 - 18.11 (Per Karlsson Linderum, Mårten Gustavsson m.fl.). 2 honfärgad Hemfjärden 28.10 (Bengt Jalsborn). 10 honfärgad sträckförsök Ormesta holme, Oset 30.10 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson). 1 ex. Ormesta holme, Oset 2.11 (Bengt Ahl, Kenth Elofsson). 1 honfärgad Lappe småbåtshamn, Lappe 14.11 (Per Karlsson Linderum). 2 hane Hjälmaren Nrk 18.11 (Leif Sildén). 1 hona Lappe småbåtshamn, Lappe 19.12 (Joakim Johansson).

Ejder (*Somateria mollissima*)

Få sträckdagar vid norra Vättern under våren, men en stor flock imponerar.

Vår: 19 ex. Klåvudden, Harge 30.4 (Kjell Johansson, Andreas Sandberg m.fl.). 1 hane Klåvudden, Harge 1.5 (Andreas Sandberg). 3 ex. Klåvudden, Harge 4.5 (Stickan Hallemark). 5 ex. (4 hane + 1 hona) Klåvudden, Harge 8.5 (Peter Gustafson). 1 hane Storhjälmaren 25.5 (ulf eriksson).

Alfågel (*Clangula hyemalis*)

Efter fjolårets topp så var vi nu återigen tillbaka på samma låga uppträdande av arten i landskapet som vi vant oss med under senare år.

Vår: 3 ex. (1 hona + 2 hane) Klåvudden, Harge 25.4 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 1 ex. Klåvudden, Harge 4.5 (Stickan Hallemark). 2 hane Klåvudden, Harge 5.5 (Peter Gustafson).

Höst: 1 hane Rysjön, Kvismaren 4-18.10 (Leif Eckmann, Anders Jacobsson m.fl.). 1 hane Svartåns mynning, Oset 15.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl). 1 hona Geråsen, Viby 18.10 - 15.11 (Pierre Blanksvärd, Mårten Gustavsson m.fl.). 2 hane Ässön 21.10 (Håkan Ellehammer, Albin Mauritzon).

Sjöorre (*Melanitta nigra*)

Under vårsträcket vid norra Vättern så gjordes totalt 26 fynd av sammanlagt 1397 ex. Samtliga övriga observationer redovisas här.

Vår: 2 i par Stora Axsjön, Villingsbergs Skjutfält 11.4 (Johan Åhlén, Helny Olsson). 1 hane Kilsmo fd såg, Kilsmo 17-19.4 (Ove Pettersson, Lasse Karlsson m.fl.). 1 hona Södra Långan, Långan-området 25.4 (Dennis Crona). 1 hane Vårbo, Skagern Nrk 2.5 (Mårten Persson, Sören Hedberg). 7 ex. Hjälmaren Nrk 3.5 (Leif Sildén). 45 ex. Brogaviken, Multen 6.5 (Kent Haltunen). 2 ex. Sottern 9.5 (Leif Sildén). 2 i par Fågeludden, Oset 28.5 (Åke Pettersson, Ingrid Åkerberg m.fl.). 2 ex. Hjälmaren Nrk 9.6 (Leif Sildén, Ola Strand). **Höst:** 35 ex. Multen 1.8 (Leif Bertilsson). 7 ex. Hjälmaren Nrk 13.8 (Leif Sildén). 2 ex. Valen, Hjälmaren Nrk 17.8 (Ulf Eriksson). 263 ex. Dimbobaden 2.9 (Leif Sildén). 5 ex. sträckande Stora Röknen, Vättern Nrk 11.9 (Leif Sildén). 8 ex. Nynäsängen, Kvismaren 1.10 (Nils-Erik Ström). 1 honfärgad Dimbobaden 8.10 (Johan Åhlén). 3 honfärgad Rynningeviken 11.10 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.). 24 ex. Ässön 11.10 (Leif Sildén). 5 ex. Hjälmaren Nrk 12.10 (Leif Sildén). 55 ex. Hjälmaren Nrk 20.10 (Leif Sildén). 14 ex. Hjälmaren Nrk 28.10 (Leif Sildén). 11 honfärgad Hemfjärden 28.10 (Bengt Jalsborn). 1 honfärgad Ormesta holme, Oset 29.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.).

Svärta (*Melanitta fusca*)

Under vårsträcket vid norra Vättern så gjordes to-

talt 23 fynd av sammanlagt 351 ex. Detta är knappt hälften av fjolårets antal, men ligger i övrigt i linje med de senaste årens antal. Samtliga övriga observationer redovisas här.

Vår: 5 ex. Storhjälmaren 25.5 (ulf eriksson). **Höst:** 9 ex. Näsudden, Dimbobaden 4.7 (Anders Jacobsson). 236 ex. Dimbobaden 2.9 (Leif Sildén). 6 ex. sträckande Stora Röknen, Vättern Nrk 11.9 (Leif Sildén). 1 hane Rynningeviken 11.10 (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson m.fl.). 8 ex. Hjälmaviken, Oset 28.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 2 ex. Hjälmaren Nrk 28.10 (Leif Sildén). 3 ex. sträckförsök Ormesta holme, Oset 30.10 (Kenth Elofsson). 1 IK hane Näsudden, Dimbobaden 31.10 - 1.11 (Anders Jacobsson, Ronny Nilsson). 2 ex. Stora Axsjön, Villingsbergs Skjutfält 7.11 (Kjell Johansson). 1 IK honfärgad Näsudden, Dimbobaden 22.11 (Per Karlsson Linderum).

Salskrake (*Mergellus albellus*)

Arten finns observerad under samtliga månader av året, utom i januari. Fynd som rör mer än 100 ex redovisas här.

Höst: 107 ex. Sengersjö 13.10 (Magnus Jäderblad). 120 ex. Ässön 31.10 (Per Karlsson Linderum). 172 ex. Ässön 8.12 (Leif Sildén).

Järpe (*Tetrastes bonasia*)

Gott om rapporter från lämpliga biotoper, men endast fem säkra häckningsfynd gjordes detta år.

Häckningar: 1 ex. pulli/nyligen flygga ungar Atlasruta 10F6J Tjurlången 1.5 - 31.7 (ulf eriksson). 8 ex. (7 pulli + 1 hona) bo, ägg/ungar Jätteberget, Ölen Nrk 17.6 (gnm Narkes rapportkommitté). 1 adult pulli/nyligen flygga ungar Falkebergshöjden, Atlasruta 10E2g (Multen) 23.6 (Michael Andersson). 2 ex. (1 adult hona + 1 IK) pulli/nyligen flygga ungar Ymningshyttan, Villingsbergs Skjutfält 11.7 (Magnus Friberg). 1 adult hona avledningsbeteende Atlasruta09F4C, Isåsen 22.7 (Nils-Erik Ström).

Vaktel (*Coturnix coturnix*)

Tack vare ett betydligt bättre verktyg för validering av fynd i nya Artportalen jämfört med den äldre varianten så känns det som om antalet fynd av svårbedömda arter så som t.ex. vaktel blivit betydligt mer korrekt nu. Känner mig säkrare än någonsin då jag presenterar att det har hörts 65 vaktlar fördelade på 46 platser.

Noterbart: 1 ex. spel/sång Norra Bro 305 9.5 - 1.7 (Peter Gustafson). 1 ex. Stora Mellösa 23.5 - 2.8 (Leif Sildén, Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Helgesta, Odensbacken 23.5 (Ola Erlandsson). 2 ex. spel/sång Ängsholmens grustag, Tysslingen 25.5 - 4.7 (Bengt Jalsborn, Patrik Strömberg m.fl.). noterad Sjömarken, Tysslingen 25.5 (Kjell Aronsson). 3 ex. spel/sång Reningsverket, Odensbacken 25-26.5 (Leif Sildén, Krister Håkansson). 1 ex. spel/sång Osvalla, Tysslingen 26.5 - 3.7 (Ove Pettersson, Lasse Karlsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Rumböholm, Tysslingen 26.5 - 4.7 (Ove Pettersson, Mattias Pozsgai). 1 ex. spel/sång Lindbacka 26.5 - 3.7 (Bengt Jalsborn, Staffan Gustavsson). 1 adult hane spel/sång Balsna 27.5 (Åke Lorin). 1 ex. permanent revir Atlasruta 10F7i (Älsänge) 1-30.6 (Ulf Eriks-

son). 1 ex. spel/sång Öbyå kern, Kvismaren 4.6 (Roland Thuvander). 1 ex. spel/sång Rinkaby 5.6 - 12.7 (Oscar Axelsson). 1 ex. spel/sång Egbyåsen, Segersjö 5.6 (Hasse Molin, Krister Håkansson). 1 ex. spel/sång Tjugesta, Kägla n-området 5.6 (Oscar Axelsson). 1 ex. spel/sång Ängfalla åkrar, Kvismaren 6-24.6 (Leif Sildén, Hans Grundahl m.fl.). 1 adult spel/sång Vreta, Hardemo 8-9.6 (Rolf Hagström, Kjell Andersen). 1 ex. spel/sång Geråsen, Viby 8.6 (Pierre Blanksvård). 1 ex. spel/sång Råstasjön, Kvismaren 9.6 - 2.7 (Leif Sildén, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex. spel/sång Öknabron, Kvismaren 9.6 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. spel/sång Braxnabrötarna 9.6 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. spel/sång Ökna 9.6 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. spel/sång Knarsta by, Stora Mellösa 10.6 (Anders Fransson, Lennart Gustafson). 2 hane spel/sång Bärsta åkrar, Kvismaren 11.6 - 1.9 (Birgitta Dawidsson, Magnus Persson m.fl.). 1 ex. spel/sång Röhammar, Stora Mellösa 11-12.6 (Håkan Carlestam, Stickan Hallemark m.fl.). 13 ex. spel/sång Mosjögårdena 13.6 - 22.7 (Frank Tholfsson, Håkan Persson m.fl.). 1 ex. spel/sång Västra rakan, Kvismaren 15.6 (Tord Sundström). 1 ex. spel/sång Lillåns samhälle, Örebro 19.6 (Anders Bertebo). 1 ex. spel/sång Kvinnersta, Kvismaren 19.6 (Krister Håkansson). 1 ex. spel/sång Täby, Stora Mellösa 20.6 - 14.7 (Anders Jacobsson, Gunnar Nilsson). 1 ex. Åsens åkrar, Kvismaren 20.6 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. spel/sång Segersjö åkermark, Segersjö 21.6 - 3.7 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Grånsjö 406, Glanshammar 21.6 (Nils Eriksson). 1 ex. spel/sång Rönneberget, Resta 22.6 - 5.7 (Rune Eriksson, Bengt Jalsborn). 1 ex. spel/sång Valla, Glanshammar 23.6 (Björn Eriksson). 1 ex. spel/sång Hovsta kyrka, Örebro 24-25.6 (Leif Rydell, Ingvar Gustavsson). 2 hane spel/sång Söröslåten, Kvismaren 24.6 - 27.8 (Lars-Olof Nilsson, Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Babelsvågen 2, Skölle rsta 28.6 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. spel/sång Södra tornet, Tysslingen 30.6 - 17.8 (Ola Erlandsson, Stellan Anderson). 1 ex. Gråve by, Tysslingen 1.7 (Kenth Elofsson). 1 ex. spel/sång Tysslinge kyrka, Tysslingen 1.7 (Johan Oscarsson, Jesper Blåder). 1 ex. spel/sång Blacksta, Tysslingen 2.7 (Bengt Jalsborn, Staffan Gustavsson). 1 ex. spel/sång Ytterby, Odensbacken 3.7 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Tanntorp, Hjortkvarn 12.7 - 6.8 (Mats Weiland). 1 ex. spel/sång Hammarmaden, Kvismaren 19-20.7 (Pierre Blanksvård, Göran Pettersson). 1 ex. Nynäsången, Kvismaren 4.9 (Håkan Persson).

Rapphöna (*Perdix perdix*)

Två häckningar säkerställdes detta år. Dessa samt den enda spelande fågeln redovisas här.

Häckningar: 1 ex. pulli/nyligen flygga ungar Atlasruta 10F7i (Ålsånge) 1-30.6 (ulf eriksson). 3 ex. (1 adult hona + 2 pulli) pulli/nyligen flygga ungar Egersta 1.6 - 31.7 (gnm Närke s rapportkommitté). **Noterbart:** 1 hane spel/sång Husön, Kvismaren 27.4 - 19.5 (Magnus Persson).

Smålom (*Gavia stellata*)

Som vanligt en koncentration av rapporter under häckningstid i den västra halvan av landskapet där rapporter under häckningstid i vanlig ordning

inkom från ett tiotal olika lokaler. Lyckade häckningar kunde detta år konstateras på tre olika platser vilket också är i nivå med tidigare år! Den försiktiga ökningen av antalet rapporter per år som vi tidigare har kunnat konstatera under några år fortsätter och fler häckningar finns att hitta där ute!

Storlom (*Gavia arctica*)

Även detta år publicerar vi ett par höga antal rasande storlommar från hösten! Antalet i Vättern i september månad överskuggar alla tidigare höga noteringar rejält! Inga vinterfynd gjordes däremot under året.

Större antal: 64 ex. Hjälmar n Nrk 5.8 (Leif Sildén). 142 ex. Vättern Nrk 10.9 (Leif Sildén).

Smådopping (*Tachybaptus ruficollis*)

Precis som föregående år noterad på ett tiotal platser under häckningstid vilket indikerar en stabil nivå. Lyckade häckningar kunde dock bara noteras på två av dessa vilket är sämre än 2014. En försiktig förhoppning dock om att populationen kan gå från stabil till ökande under de närmaste åren. Vinterfynd i vanlig ordning i Kumla både i början och slutet av året.

Vinter: 2 ex. Reningsverksdammen, Kumla 3.1 - 20.2 (Bernt Bergström, Tommy Sundqvist m.fl.). 1 ex. Reningsverksdammen, Kumla 12-25.12 (Göran Carlén, Frank Tholfsson m.fl.).

Skäggdopping (*Podiceps cristatus*)

Precis som under de närmast föregående åren noteras numera arten i landskapet under årets alla månader. Det krävs ju rejåla isvintrar för att alla sjöar inklusive Vättern ska frysa helt. Detta år nämner vi den rejält höga summa som gjordes vid en räkning

Vit stork, 2 av de 3 som besökte Husön, Kvismaren några dagar i maj 2015.

Foto: Magnus Friberg

på Storhjälmaren i oktober månad.

Större antal: 3670 ex. Hjälmaren Nrk 20.10 (Leif Sildén).

Gråhakedopping (*Podiceps grisegena*)

Förekomsten av gråhakedopping i landskapet är väldigt konstant från år till år och under 2015 rapporterades 23 häckande par jämfört med 22 under 2014. Fördelningen på de olika lokalerna var så här: Kvismaren 18 par, Rynningeviken 3 par, Oset 1 par och Segersjö 1 par. Vid Boglundsängen gjordes bara ett par ströobservationer detta år. Dessa och övriga noteringar utöver på häckningslokaler listas här.

Noterbart: 1 ex. spel/sång Äviken, Vättern Nrk 11.4 (Andreas Karlsson). 1 ex. Svalnäs, Tysslingen 11.4 (Anders Kling, Jon Sund). 1 ex. Klåvudden, Harge 26.4 (Peter Gustafson, Andreas Sandberg). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 1.6 (Anders Jacobsson, Jonathan Waern m.fl.). 1 adult Hampetorps småbåtshamn 1.8 (Kjell Johansson). 1 1K Västra dammen, Boglundsängen 25-28.8 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Svarthakedopping (*Podiceps auritus*)

Precis som föregående år ligger antalet inrapporterade par under häckningstid på en mycket hög nivå! Närmare 70 par på drygt 20 olika lokaler har rapporterats och arten verkar ha fått mycket bra fäste i bland annat Oset, Rynningeviken, Boglundsängen, Domarkärret, Atleverket och vid Rysjön, Kvismaren. På ett tiotal platser har lyckade häckningar konstaterats vilket är mycket glädjande! Efter två vintrar i rad med fynd av arten i landskapet gjorde vi däremot inga vinterfynd detta år.

Svarthalsad dopping (*Podiceps nigricollis*)

Årets fynd av svarthalsad dopping avviker på flera sätt från det normala och då i synnerhet på grund av att det är det datummässigt senaste fyndet någonsin i landskapet. Fågeln höll till i Rysjön tillsammans med ett antal svarthakedoppingar och då samtliga var i vinterdräkt gavs bra möjligheter att studera skillnader i dräkt och huvudform mellan de bägge arterna.

1 fynd: 1 ex. Rysjön, Kvismaren 10-14.10 (*Johan Ählén, Bengt Andersson m.fl.).

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*)

Antalen för ett par kolonier vardera i Mellanfjärden och på Storhjälmaren har rapporterats in likväl som några enstaka noteringar om observationer

i lämplig biotop. Någon heltäckande inventering har dock inte gjorts detta år utan kommer att göras igen 2016, d.v.s. vart tredje år. I övrigt inga noteringar som kräver ett extra omnämnande.

Rördrom (*Botaurus stellaris*)

Normala år har vi mellan 30 och 40 tutade rördrommar i landskapet och 2015 blev antalet rapporterade individer 35. Alltså helt normalt och en återgång från 2014 års 46 vilket var en av de högsta noteringarna på länge. Man kan dock konstatera att väster om Vibysjön finns inga noteringar alls vilket troligen innebär att vi missat några detta år. En sträckande individ får ett extra omnämnande här!
Noterbart: 1 ex. sträckande SV Ekeby 23.11 (Andreas Sandberg).

Silkeshäger (*Egretta garzetta*)

För femte gången gästades landskapet detta år av en silkeshäger! Fågeln fotodokumenterades men sågs såvitt vi vet bara av fotografen innan den försvann spårlöst!

1 fynd: 1 ex. Venamaden, Rynningeviken 2.5 (*Magnus Friskytt).

Ägretthäger (*Ardea alba*)

Under perioden 24.4-7.11 2015 gick det faktiskt med någon veckas undantag att få se ägretthäger i landskapet dagligen vilket naturligtvis aldrig hänt tidigare och väl speglar artens expansion i landet som helhet. Vi kommer närmare och närmare häckning i landskapet och frågan är väl egentligen bara vilken lämplig lokal som blir först! Hur många individer som varit inblandade i alla fynd under året är i princip omöjligt att uppskatta men 8 fynd av 12 individer känns som en lämplig nivå. Det

Stäpphök 1K, känns främst igen på den ljusa halskragen och den mörka "halsboan". Förväxlas lätt med juvenil Ängshök.

Foto: Torbjörn Arvidson

ska bli spännande att följa utvecklingen framåt!

Noterbart: 1 ex. sträckande N Babelsvägen 2, Sköllersta 24.4 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. Lögarhällsviken 2.5 (Thomas Bernhardsson). 1 ex. Venalagunen, Rynningeviken 3-7.5 (*Ola Erlandsson, Marianne Johansson m.fl.). 1 ex. Nynäsängen, Kvismaren 8-9.5 (*Anita Ahlberg, Per Karlsson Linderum m.fl.). 2 ex. Kvismaren 10.5 (*Johan Åhlén, Hasse Molin m.fl.). 1 ex. Näsbybäcken, Oset 19.5 (*Claes Nordell, Staffan Gustavsson m.fl.). 1 ex. sträckande O Boglundsängen 19.5 (Leif Rydell). 1 ex. sträckande S Södra maderna, Tysslingen 29.5 (Magnus Friskyt, *Leif Eckmann). 1 ex. outfärgad Fiskingemaden, Kvismaren 6-16.6 (*Magnus Friberg, Sune Johansson m.fl.). 1 ex. häckningsdräkt Hammarmaden, Kvismaren 12.6 (*Arne Holmer, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. Rynningeviken - Oset 13.6 - 11.8 (*Johan Ahlgren, Patrik Strömberg m.fl.). 1 ex. Segersjöviken, Segersjö 27.6 (Magnus Friberg). 2 ex. Tysslingen, Norra, Tysslingen 3-12.7 (*Jan Andersson, Kjell Johansson m.fl.). 1 ex. Segersjöviken, Segersjö 25.7 - 9.8 (*Magnus Friberg, Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. Hammarbotten, Kvismaren 10.8 (Magnus Friberg). 2 ex. Kvismaren 17.8 - 7.10 (*Pierre Blanksvärd, Åke Pettersson m.fl.). 1 ex. Oset - Rynningeviken - Boglundsängen 6-7.10 (*Christer Tegebro, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. Vålakärren, Vibysjön 14-18.10 (*Pierre Blanksvärd, Mårten Gustavsson m.fl.). 1 ex. Segersjöviken, Segersjö 31.10 - 7.11 (*Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.).

Vit stork (*Ciconia ciconia*)

Flera olika konstellationer med vita storkar var på turné i Svealand i mitten av maj månad. Två av dessa besökte Närke varav de tre exemplaren i Kvismaren hann ses av många. Dagen innan sågs samma trojka nere i Västergötland.

2 fynd: 3 ex. Husön, Kvismaren 16-17.5 (*Mikael Tellbe, Stefan Risberg, Sten Ivarsson m.fl.). 2 ex. Ingelsby 17.5 (Olle Thyrestam, Martin Alexandersson, Per Thelin m.fl.).

Bivråk (*Pernis apivorus*)

Avdelningen negativa trender och arters minskning illustreras väl av exempelvis bivråken! Överlag får vi numera in jämförelsevis få rapporter om bivråkar på årsbasis jämfört med för bara tio år sedan. Årets högsta notering med sträckande individer blev bara 22 i bästa sträcktid för arten. Bara några få dagar senare i datum år 2001 sträckte hela 374 exemplar förbi samma lokal vilket var det årets högsta notering!

Större antal: 22 ex. sträckande S Venastugan, Rynningeviken 29.8 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann).

Brun glada (*Milvus migrans*)

Antalet fynd av arten per år i landskapet har minskat de senaste åren och under 2015 gjordes bara åtta fynd jämfört med tio både år 2013 och 2014. Som vanligt kommer de flesta observationerna från Kvismardalen och under 2015 var det den västra delen av området som dominerade.

8 fynd: 1 ex. sträckande N Ormestängarna, Oset 15.5 (Johan Södercrantz, Per Andersson). 1 adult Hammars kyrka, Hammar 3.7 (Nils-Erik Ström). 2 2K+ stationär Gällersta 12.7 - 1.8 (Anders Jacobsson, Esbjörn Nordlund m.fl.). 1 ex. sträckande S Vålakärren, Vibysjön 3.8 (Per Andersson). 1 2K+ Frogesta, Kvismaren 16-18.8 (*Anders Jacobsson, Albin Mauritzon m.fl.). 1 ex. Restamossen, Kvismaren 7.9 (Kjell Johansson). 1 ex. sträckande S Venastugan, Rynningeviken 26.9 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 24.10 (Leif Näppi Andersson).

Röd glada (*Milvus milvus*)

För andra året i rad en minskning i antalet rapporter om röda glador från fjolårets 75 rader till årets 56. Detta trots att arten fortsätter att expandera norrut över landet och numera häckar med mer än tio par årligen så nära som i Västergötland. Lite märkligt kan tyckas men det kan ändras snabbt när arten tar nästa steg i sin expansion. Inga indikationer på häckning gjordes detta år men kanske är det dags för det redan under nästa säsong? En märklig företeelse var också koncentrationen av observationer i de norra och östra delarna av landskapet medan de södra och västra gapade i princip tomma. Härom året var det ju precis tvärtom! Som i föregående års rapport publicerar vi årets första, sista samt högsta notering av arten.

Noterbart: 1 ex. Vålakärren, Vibysjön 8.4 (Stellan Amzoll). 2 ex. Nynäs åkrar, Kvismaren 12.7 (Anders Jacobsson, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 ex. Nynäs, Kvismaren 6.9 (Per Karlsson Linderum).

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*)

Precis som föregående år uppskattas antalet häckande par i landskapet numera ligga mellan 15 och 20 årligen. Snarare närmare 20 än 15 dessutom och arten verkar etablera sig på nya platser år efter år. Lyckade häckningar rapporteras från flera håll vilket är mycket glädjande! Fortsätt att rapportera in dessa lyckade häckningar!

Brun kärrhök (*Circus aeruginosus*)

Fem år har gått sedan riksinventeringen av denna art! Summerar man de lokaler där bruna kärrhök har rapporterats med häckningskriterie och kontrollerar dessa mot varandra geografiskt så hamnar man på 49 vilket är en mycket bra siffra! Vid riksinventeringen 2010 kunde vi räkna in 35 häckningar och med hänsyn tagen till mörkertalet hamnade vi då mellan 40 och 50 par i landskapet. Årets höga siffra skulle ju kunna innebära en tydlig ökning av antalet häckningar. Vi följer därför upp under nästkommande år och hoppas på att kunna konstatera

denna ökning!

Blå kärrhök (*Circus cyaneus*)

Under häckningstid noterad vid drygt 10 tillfällen enligt nedan men inga häckningsindici er fanns. I början av året gjordes många observationer, i synnerhet under januari månad, medan det i december bara gjordes tre. **Vinter:** 1 ex. Boglundsängen 10.12 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 1 honfärgad Ljungstorp, Mullhyttan 21.12 (Patrik Strömberg). 1 honfärgad Näsby gård, Ekeby 26.12 (Anders Carlberg, Peter Gustafson). **Sommar:** 1 honfärgad Öbyladan, Kvismaren 1.6 (Kjell Johansson). 1 adult hane Kvismaren 20.6 (Jan Gunnarsson). 1 2K hane Södra tornet, Tysslingen 23.6 (Lasse Olsson). 1 hane Ormkärret, Kvismaren 8.7 (Hans Waern, Frank Tholfsson). 1 honfärgad Tysslingen, Södra, Tysslingen 11.7 (Toni Berglund). 1 adult hane Bondsätter, Örebro 13.7 (Bengt Andersson). 1 hane Öknabron, Kvismaren 14.7 (Ove Pettersson). 1 adult hane Gällersta 14.7 (Johan Åhlén). 1 hane Ormkärssplattformen, Kvismaren 18.7 (Mia Wallin). 1 honfärgad Södra tornet, Tysslingen 27.7 (Ola Erlandsson). 1 honfärgad Södra tornet, Tysslingen 30.7 (Bengt Jalsborn, Kent Halttunen).

Stäpphök (*Circus macrourus*)

Tre fynd av unga stäpphök ar gjordes under året! Våra bedömningskrav för att godkänna observationer av stäpphök ar för publicering har ju blivit hårdare på grund av svårigheterna att skilja dem från ängshök ar och blå kärrhök ar i vissa dräkter. Då även hybridisering mellan arterna verkar ha blivit vanligare är ju även det något att ta hänsyn till. De inkomna skriftliga rapporterna är numera mer innehållsrika och oftare och oftare medföljer även dokumentation i form av bilder vilket underlättar våra bedömningar betydligt!

3 fynd: 1 1K Ormestaängarna, Oset 18.8 (*Lennart Eriksson, Christer Tegebro m.fl.). 1 1K Årila, Sköllersta 6.9 (*Per Karlsson Linderum). 1 1K honfärgad Tysslingen, Norra, Tysslingen 13.9 (Pierre Blanksvärd, Kjell Johansson).

Ängshök (*Circus pygargus*)

Observationer av åtminstone två olika hanar och två honor gjordes i och kring Kvismardalen under perioden 14.5-19.6 och ett häckningsförsök gjordes i ett rapsfält sydväst om Asker. Hanen i detta par hittades tyvärr trafikdödad längs riksväg 52 vid det sista datumet och häckningen avbröts. Förutom dessa individer gjordes endast en notering under våren och en under hösten enligt nedan.

Noterbart: 1 adult hane Rävängsmaden, Rynningeviken 5.5 (Lennart Eriksson, Bengt Åhl). 1 adult hane Bondsätter, Örebro 10.8 (Per Karlsson Linderum).

Fjällvråk (*Buteo lagopus*)

Ännu ett år med flera observationer av fjällvråk ar

sent på våren, under sommaren och tidigt på hösten. Sommarfynd görs inte varje år på våra breddgrader men uppträdandet hör starkt ihop med födotillgången i häckningsområdet.

Sommar: 1 ex. Hammarbotten, Kvismaren 17.5 (Magnus Friberg). 1 ex. Göksholm 5.6 (Anders Åhlund). 1 ex. Tysslinge kyrka, Tysslingen 14.7 (Sven Bågesund, Violis Bågesund). 1 adult hane Väla kårren, Vibysjön 26.8 (Kjell Johansson).

Kungssörn (*Aquila chrysaetos*)

Det strävsamma paret i sydöstra delen av landskapet gick till häckning även detta år, dock tyvärr med okänt resultat. Kanske misslyckades de i år! Liksom flera tidigare år gjordes observationer i lämplig biotop på ytterligare en handfull platser under häckningstid men ingen ytterligare häckning kunde konstateras. Glädjande nog gör rapporter gällande att kungssörns populationen i landet som helhet haft ett mycket bra år under 2015 och det avspeglades hos oss i ett stort antal observationer under hösten och vintern.

Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Denna notoriskt svåra art att inventera har det uppenbarligen lagts lite extra fokus på av Atlasinventerarna under 2015 då den rapporterades med häckningskriterie från hela 50 olika lokaler under året. Lyckade häckningar kunde dock bara konstateras på åtta av dessa. Under riksinventeringen 2013 noterades arten på 47 olika platser och 12 lyckade häckningar konstaterades. Artens population i landskapet torde dock uppgå till möjligen det dubbla antalet revir.

Tornfalk (*Falco tinnunculus*)

Det går bra för tornfalken som häckfågel i landskapet kan vi konstatera efter en säsong med observationer inrapporterade med häckningskriterie från hela 58 olika lokaler! Hela 30 lokaler fler än under 2014! Dessutom konstaterades lyckade häckningar, med många ungar per kull, på hela 28 av dessa platser så en fortsatt bra utveckling är definitivt att vänta. Vinterfynd gjordes det också en hel del och då i synnerhet i årets början. Samtliga vinterfynd listas här.

Vinter: 1 adult hane Resta - Husön, Kvismaren 3.1 - 18.2 (Anders Jacobsson, Ove Pettersson m.fl.). 1 ex. Öby kulle, Kvismaren 3.1 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). 1 hona Hidingsta, Hallsberg 10.1 (Pierre Blanksvärd). 1 ex. Björka lertag 18.1 (Frank Tholfsson). 1 adult hane Reningsdammen, Vretstorp 24-28.2 (Pierre Blanksvärd, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ex. Bondevrak, Segersjö 28.2 (Rune Eriksson, Gunnar Nilsson m.fl.). 1

ex. Resta 16-27.12 (Johan Åhlén, Sune Johansson m.fl.). 1 ex. Egby, Segersjö 26.12 (Krister Håkansson). 1 ex. Björka lertag 30.12 (Frank Tholfsson).

Aftonfalk (*Falco vespertinus*)

Precis som under föregående år gjordes ett fynd i Kvismaren i maj månad! Det är dock inte många år sedan det gjordes hela fem fynd under ett år nämligen under 2011.

1 fynd: 1 2K hane Ökna utmarker, Kvismaren 18.5 (*Per Karlsson Linderum).

Stenfalk (*Falco columbarius*)

Inga häckningsindicer detta år men ett "sent" vårfynd, ett sommarfynd och ett "tidigt" höstfynd redovisas nedan. Så gör även de två vinterfynd som gjordes, ett i vardera änden av året, vilket är normalt under senare år.

Sommar: 1 hona Almbro, Gällersta 24.5 (Peter Gustafson). 1 hane Svartåns mynning, Oset 2.6 (Åke Pettersson). 1 honfärgad Hammarmaden, Kvismaren 3.8 (Anders Jacobsson). Vinter: 1 honfärgad Stora Mellösa 29.1 (Johan Åhlén). 1 honfärgad Aldammen, Asker 19.12 (Magnus Friberg).

Lärkfalk (*Falco subbuteo*)

Precis som föregående år hjälpte Atlasinventeringen till och det rapporterades in säkra eller troliga häckningar från drygt 30 olika lokaler. På nio av dessa konstaterades senare lyckade häckningsresultat! Inte riktigt i nivå med 2014 men ändå ett bra resultat!

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*)

Av de totalt inrapporterade 365 raderna under året tillkom hela 50 under perioden 1.6-31.7 och då väl spritt över landskapet. Det torde därmed vara stor sannolikhet att vi har en eller kanske till och med flera häckningar innanför landskapsgränserna utan att vi har lyckats hitta var. Spännande när vi förhoppningsvis inom kort kan konstatera den första förögringen av pilgrimsfalk i modern tid i landskapet! Följ gärna upp de observationer ni gör under lämplig tid och i lämplig biotop framöver!

Vattenrall (*Rallus aquaticus*)

Precis som under föregående vinter gjordes ett par fynd av kvarstannande fåglar. Trots att det är nästan en månad mellan observationerna i Oset behandlar vi det som ett fynd och inte två.

Vinter: 1 ex. lockläte, övriga läten Kumla sjö-

park, Kumla 3.1 (Åke Lorin, Magnus Persson, Bernt Jerlström m.fl.). 1 ex. Reningsverket, Oset 7.1 (Kent Halttunen). 1 ex. Näsbybacken, Oset 5-11.2 (*Thord Eriksson, Peter Eklund m.fl.).

Småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*)

En rejäl minskning av spelande individer jämfört med de närmast föregående åren kunde konstateras då endast 17 exemplar hördes under året. Detta är en halvering av antalen under 2013 och 2014! Kvismaren hade åtta exemplar och Tysslingen tre och alla de övriga noteringarna ses nedan. En ungfågel sågs också i Rynningeviken i september månad vilket skulle kunna tyda på en lyckad häckning där men som lika gärna kan handla om en individ som flyttat en bit.

18 fynd: 1 adult hane permanent revir Atlasruta 10F6i (Götlunda) 1.5 - 31.7 (Ulf Eriksson). 1 ex. spel/sång Västkärr 19.5 (Pierre Blanksvärd). 1 adult spel/sång Almbyängen, Oset 24.5 (Sune Johansson, Anders Nilsson). 1 ex. spel/sång Boglundsängen 25-27.5 (Bengt Jalsborn, Staffan Gustavsson m.fl.). 1 ex. permanent revir Atlasruta 10F7i (Ålsänge) 1-30.6 (Ulf Eriksson). 1 ex. lockläte, övriga läten Venamaden, Rynningeviken 9.8 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson, Lennart Söderkvist). 1 1K Venamaden, Rynningeviken 20.9 (Lennart Eriksson, Ola Erlandsson m.fl.).

Kornknarr (*Crex crex*)

Årets skörd av spelande kornknarrar blev 35 vilket jämfört med 2014 års 33 blir en normal nivå. 2013 hittade vi dock hela 58 exemplar. En tydligare koncentration fanns i de östra och mellersta delarna av landskapet medan de västra gapade mer tomma än normalt. Samtliga spelande individer listas nedan och inga indikationer på lyckade häckningar gjordes.

35 fynd: 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Atlasruta 10F6J Tjurlången 1.5 - 31.7 (Ulf Eriksson). 1 ex. spel/sång Södra Näs-

Stenfalk, vår minsta falk.

Foto: Magnus Friberg

byängen, Oset 25.5 - 2.7 (Gun Isacson, Kenth Elofsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Nytorpsfåltén, Karlslund 25.5 - 18.6 (Rolf Syk-kijev, Jan Korslid m.fl.). 2 ex. spel/sång Skatteby, Odensbacken 25.5 - 10.6 (Leif Sildén, Ronny Nilsson). 2 ex. spel/sång Gam-melån, Stora Valla, Tysslingen 25.5 - 11.6 (Kjell Aronsson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Gamla tippén, Oset 26.5 - 23.6 (Kerstin Signal, Kjell Hammelin m.fl.). 3 ex. spel/sång Reningsverket, Hallsberg 27.5 - 11.6 (Pierre Blanksvärd, Tage Carlsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Hjälmarsbergs åkrar, Hjälmarsberg 29.5 (Åsa Bengtsson). 1 ex. permanent revir Atlasruta 10F7i (Ålsänge) 1-30.6 (Ulf Eriksson). 1 ex. spel/sång Rinkaby 5-27.6 (Oscar Axelsson). 2 ex. spel/sång Kumlabydammen, Kumla 6-12.6 (Pierre Blanksvärd, Bengt Andersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Ekeby 6.6 (Leif Sildén). 1 ex. spel/sång Sjörs, Vibysjön 8.6 (Pierre Blanksvärd). 1 adult spel/sång Öja, Hackvad 8.6 (Rolf Hagström). 1 ex. spel/sång Odensbacken 9.6 (Ove Åkesson). 2 ex. spel/sång Säbylund, Kumla 9.6 (Frank Tholfsson). 1 adult spel/sång Värnsta 9.6 (Rolf Hagström, Kjell Andersen). 1 ex. spel/sång Lännäs 13.6 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Gränsjö 406, Glanshammar 13.6 (Nils Eriksson). 1 ex. spel/sång Södra Åsta 20.6 (Claes Nordell). 1 adult hane spel/sång Røjorna 20.6 (Cecilia Camitz). 1 ex. spel/sång Babelsvägen 4, Sköllersta 27.6 (Hasse Molin). 2 ex. spel/sång Hällbergstorp, Tysslingen 1-10.7 (Johan Oscarsson, Sune Johansson m.fl.). 1 ex. spel/sång Kåvi, Lången-området 1.7 (Åke Pettersson). 2 ex. spel/sång Lockenkil 5.7 (Anders Hutter, Anita Hutter). 1 ex. spel/sång fåltén bakom Tal-längskolan, Hållabrottet 9.7 (Karl Wärlégård). 1 ex. spel/sång Husön, Kvismaren 1.8 (Nils Andersson).

Rörhöna (*Gallinula chloropus*)

En rejäl minskning av antalet rapporter med häckningskriterie jämfört med 2014 och vi landar detta år på drygt 30 revir varav det rapporteras lyckade häckningar från ett tiotal. Rapporterna kommer till stor del från slättlandskapet och väldigt få därutöver. Förvånansvärt få rapporter från till exempel Rynningeviken detta år medan Oset står med flest par. Uppskattningen om att det numera finns ett 50-tal par i landskapet kvarstår dock då minskningen troligen uteslutande beror på rapporterings-frekvensen. Vinterfynd gjordes i vanlig ordning i Kumla både i början och slutet av året.

Vinter: 1 2K Reningsverksdammen, Kumla 1.1 - 23.2 (Kjell Hammelin, Frank Tholfsson m.fl.). 2 ex. Reningsverksdammen, Kumla 12-31.12 (Göran Carlén, Per Karlsson Linderum m.fl.).

Trana (*Grus grus*)

December månad var mild och innebar kvarstan-nande tranor på tre olika lokaler medan början av året bara bjöd på tidigt anlända vårtranor redan i månadsskiftet februari - mars. Med stor sannolikhet individer som övervintrat betydligt längre norr-ut än mängderna och den första noterade ses nedan. Som brukligt redovisas de högsta noteringarna av rastande tranor från Kvismaren och Skagershulta-

mossen. På bägge lokalerna var dock dessa sum-mor väsentligt lägre än närmast föregående år.

Vinter: 3 ex. (2 Ad + 1 1k) Näsudden, Dimbobaden 1-6.12 (Sune Johansson, Ronny Nilsson m.fl.). 1 ex. Tysslingen, Söd-ra, Tysslingen 1-12.12 (Kent Halttunen, Jan Andersson m.fl.). 1 ex. Hammars åkrar, Kvismaren 5-31.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Fenologi: 1 ex. Näsby gård, Ekeby 28.2 (Patrik Strömberg, Peter Karlehagen).

Större antal: 13158 ex. Kvismaren 21.9 (Per Wedholm, Johan Månsson m.fl.). 1480 ex. Skagershultamossen, Mullhyttan 23.9 (Kent Halttunen).

Småtrapp (*Tetrax tetrax*)

En av årets stora begivenheter i landskapet blev förstafyndet av småtrapp! Fågeln upptäcktes den 8:e juli och kunde sedan ses i princip dagligen fram till den 31.7. Under den sista dagen mötte den troligen sitt öde då en brun kärnhök fotograferades bärande på rester av vad som med stor sannolikhet var denna trapp.

1 fynd: 1 hona Hammarbotten, Kvismaren 8-31.7. (*Magnus Friberg, Anders Laurin, Daniel Steen m.fl.).

Strandskata (*Haematopus ostralegus*)

Något färre platser detta år där strandskator noterats under häckningstid men det handlar troligen inte om någon reell minskning. De flesta paren noteras fortfarande i Örebro där de häckar på en handfull platser och då företrädesvis på platta tak. Lyckade häckningar noterades likaledes på en handfull plat-ser vilket är normalt. Åter ett bra år för noteringar av sträckande strandskator i landskapet och vi pu-blicerar alla antal över fem exemplar nedan.

Vår: 19 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 25.4 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 45 ex. sträckförsök Klåvudden, Harge 30.4 (Kjell Johansson, Peter Gustafson m.fl.). 12 ex. sträckfö-rsök Klåvudden, Harge 9.5 (Andreas Sandberg). 22 ex. rastande Klåvudden, Harge 11.5 (Kent Larsson). 13 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 11.5 (Kent Larsson). 14 ex. Sticksjö 13.5 (Tommy Sundqvist). 23 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 16.5 (Andreas Sandberg, Peter Gustafson m.fl.). 139 ex. sträck-ande Klåvudden, Harge 20.5 (Ove Pettersson). 7 ex. Gammelån, Oset 14.6 (Patrik Strömberg). **Höst:** 8 ex. Lillängen, Oset 8.7 (Stefan Göransson, Kent Halttunen m.fl.). 24 ex. sträckande Hjälmaren Nr 20.7 (Leif Sildén). 6 ex. sträckande SV Orme-sta holme, Oset 23.7 (Lennart Eriksson). 81 ex. sträckande SV Ormesta holme, Oset 24.7 (Bengt Ahl, Lennart Söderkvist). 8 ex. sträckande V Fågeludden, Oset 25.7 (Lennart Eriksson, Ola Erlandsson m.fl.). 7 ex. sträckande NO Rosenbergsjöen, Oset 25.7 (Håkan Carlestam). 16 ex. sträckande SV Ormestaäng-arna, Oset 25.7 (Johan Åhlén). 12 ex. rastande Utängen, Oset 27.7 (Lennart Eriksson, Anders Bertebo m.fl.). 8 ex. rastande Utängen, Oset 28.7 (Lennart Eriksson). 16 ex. rastande Hjälmaren Nr 31.7 (Leif Sildén). 11 ex. sträckande SV Ormesta holme, Oset 10.8 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl, Bengt Jalsborn m.fl.).

Skärsnäppa i vinterdräkt sågs vid Hjälmarén en dag i okt.

Foto: Leif Sildén

Fjällpipare (*Charadrius morinellus*)

Även detta år är samtliga noteringar utom en av arten gjorda i Kvismardalen. Betydligt färre än det närmast föregående året men uppträdandet av rastande fjällpipare har mycket med väder att göra. Som vanligt gjordes inte några höstfynd.

4 fynd: 9 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 9.5 (Eva Moén, Kent Moén m.fl.). 1 ex. Källsbo, Nysund Nrk 9.5 (Sören Hedberg). 9 ex. Gällerstå 12.5 (Ove Pettersson, Lasse Karlsson m.fl.). 4 ex. Bärsta åkrar, Kvismaren 15.5 (Johan Södercrantz, Per Andersson m.fl.).

Ljungpipare (*Phuvalis apricaria*)

Med två dagars marginal blev februarifyndet av arten det tidigaste inrapporterade till Artportalen under perioden 1990-2015 vilket ger ett extra omnämnande här! Ett större antal från maj månad kvalificerar sig också för detta!

Fenologi: 1 ex. sträckande NO Ormesta holme, Oset 26.2 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson).

Större antal: 900 ex. Skatteby åkermark, Odensbacken 5.5 (Leif Sildén).

Kustpipare (*Phuvalis squatarola*)

Relativt få fynd gjordes under året av denna art. Inga vårfynd och bara fem noteringar om tio exemplar eller fler vilka ses nedan. Har säkerligen att göra med vilka väderbetingelser som rådde under de mest intensiva sträckperioderna.

Noterbart: 10 ex. sträckande Dimbobaden 19.7 (Leif Sildén). 10 ex. sträckande Hjälmarén Nrk 21.7 (Leif Sildén). 12 ex. sträckande Dimbobaden 22.7 (Leif Sildén). 18 adult sträckande SV Ormestaängarna, Oset 26.7 (Lennart Eriksson). 10 ex. sträckande SV Djursnäsön, Dimbobaden 27.7 (Andreas Sandberg).

Tofsvipa (*Vanellus vanellus*)

De senaste årens milda vintrar har inneburit att tofsvipor har dykt upp för första gången på året under de sista tio dagarna i februari och de sista större ansamlingarna har noterats i november. Till rena vinterfynd kan man därför endast räkna dem om de görs i januari eller december. I slutet av 2015 gjordes två sådana fynd samma dag.

Vinter: 2 ex. Boglundsängen 12.12 (Bengt Jalsborn). 2 ex. Blackstaån, Tysslingen 12.12 (Kent Halttunen).

Kustsnäppa (*Calidris canutus*)

Klart fler observationer gjordes i år jämfört med 2014. Det enda vårfyndet samt alla höstfynd med mer än 10 ex. redovisas.

Vår: 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 28.5 (Nils Eriksson). **Höst:** 68 ex. sträckande Hjälmarén Nrk 25.7 (Leif Sildén). 40 ex. Dimbobaden 26.7 (Leif Sildén). 12 ex. sträckande S Blåklintstigen 2, Örebro 26.7 (Lennart Eriksson). 25 ex. sträckande SV Djursnäsön, Dimbobaden 27.7 (Andreas Sandberg). 12 ex. Hjälmarén Nrk 30.7 (Ola Strand).

Sandlöpare (*Calidris alba*)

En normal årsdos sandlöpare. Flocken från Vättern är den näst högsta antalsnoteringen som gjorts. Svårt att avgöra om fåglarna på Hjälmarén rör olika individer.

Noterbart: 4 ex. sträckande SV Olshammar 27.7 (Leif Sildén). 1 ex. Nyckelgrundet, Hjälmarén Nrk 28.7 (ulf eriksson). 2 ex. Hjälmarén Nrk 30.7 (Ola Strand). 1 ex. Hjälmarén Nrk 31.7 (Leif Sildén).

Småsnäppa (*Calidris minuta*)

Raden med år utan vårfynd stannade vid tre år i och med observationen vid Boglundsängen. Under hösten sågs det individer under perioden 13.7-15.9. Det sågs som mest tre ex. samtidigt vilket är anmärkningsvärt lite!

Vår: 2 ex. Boglundsängen 25.5 (Peter Eklund m.fl.).

Mosnäppa (*Calidris temminckii*)

En normal fyndbild med observationer 4.5-28.5 under vårsträcket och under hösten 9.7-16.9. Inga anmärkningsvärda ansamlingar noterades men nedan redovisas alla fynd med minst fem ex.

Vår: 5 ex. Näsbyängen, Oset 18.5 (Pierre Blanksvärd, Krister Håkansson). 6 ex. Hammarmaden, Kvismaren 23.5 (Anders Jacobsson). 5 ex. Ormkärret, Kvismaren 23.5 (Leif Rydell). 7 ex. Sörbysjön (f.d. Kilen), Kvismaren 24.5 (Peter Gustafson).

Höst: 7 ex. Södra tornet, Tysslingen 16.7 (Leif Eckmann).

Spojsnäppa (*Calidris ferruginea*)

Spådomen från fjolårsrapporten slog in och vi fick tre vårfynd efter två vårar utan observationer. Under höststräcket gjordes observationer mellan 6.7-8.9. Största noteringen var fem exemplar, vilket är lågt, och även antalet observationer var relativt få.

Vår: 1 ex. Ormestaängarna, Oset 9.5 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.). 1 adult Boglundsängen 10-11.5 (Bengt Jalsborn, Rolf Sykkijev m.fl.). 1 adult Ormestaängarna, Oset 14-15.5 (Krister Aronsson, Per Andersson m.fl.).

Skårnäppa (*Calidris maritima*)

Nionde fyndet i Närke och det tredje på 2000-talet. Senaste fyndet gjordes för 10 år sedan på ungefär, även det på Storhjälmaren.

1 fynd: 1 ex. Hjälmaren Nrk 28.10 (Leif Sildén).

Kärnsnäppa (*Calidris alpina*)

Väder och rastförhållanden styr i stor utsträckning hur många kärnsnäppor vi får se rastande. Förra året bjöd Kvismaren på fina förutsättningar och i år var det Oset som bjöd på de bästa förutsättningarna. De högsta ansamlingarna listas. Dessutom ett novemberfynd. I Artportalen-materialet finns bara fem noteringar i november innan årets fågel.

Noterbart: 210 adult Oset 27.7 (Lennart Eriksson). 51 ex. Fiskingemaden, Kvismaren 27.7 (Albin Mauritzon, Andreas Tranderyd). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 1-3.11 (Bengt Jalsborn, Kjell Johansson m.fl.).

Myrsnäppa (*Calidris falcinellus*)

Väder och rastförutsättningar spelar stor roll även för uppträdandet av myrsnäppa. 2014 gjordes inga fynd, 2013 endast ett. Årets skörd däremot blev en av de bästa de senaste tio åren. Nio fynd av tretton individer gjordes.

Vår: 2 ex. Vålakärren, Vibysjön 22-24.5 (Pierre Blanksvärd m.fl.). 2 ex. Boglundsängen 25.5 (Peter Karlehagen, Patrik Strömberg m.fl.). 1 ex. Lillängen, Oset 26.5 (Bengt Ahl, Kenth Elofsson). 2 ex. Hammarmaden, Kvismaren 26.5 (Anders Jacobsson). 1 ex. Lillängen, Oset 8.6 (Håkan Johannesson m.fl.).

Höst: 1 adult Lillängen, Oset 8-10.7 (Per Wedholm, Sune Johannesson). 2 ex. Fiskingemaden, Kvismaren 9-10.7 (Per Karlsson Linderum, Åke Pettersson). 1 ex. Södra Näsbyängen, Oset 13.7 (Magnus Brandel). 1 ex. Öbymaden, Kvismaren 16.7 (Mats Andersson).

Dvärgbeckasin (*Lymnocyptes minimus*)

Spelande fåglar på de välkända vårlokalerna i Kvismaren och vid N Tysslingen. Däremot inte lika vanligt med fler höstobservationer än vårobservationer vilket bidrar till att årstotalen blev ovanligt hög. En udda observation var den individ som hittades simmande i Rysjön 26.10! Hur många har sett det?

Vår: 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 22.3 (Erik Törnvall). 1 ex. Sörbysjön (f.d. Kilen), Kvismaren 30.3 (Kjell Johansson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 19.4 (Peter Gustafson). 2 ex. spel/sång Ormkärssplattformen, Kvismaren 25-28.4 (Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Norra tornet, Tysslingen 25.4 (Erik Törnvall). 1 ex. Fiskingemaden, Kvismaren 28.4 (Krister Håkansson). 1 ex. Sjölandet, Oset 29.4 (Kenth Elofsson). 1 ex. spel/sång Tysslingen, Norra, Tysslingen 9-10.5 (Åke Pettersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen 14-15.5 (Tord Sundström m.fl.). 1 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren 23.5 (Per Karlsson Linderum). **Höst:** 1 ex. Vallen, Fågelsjön, Kvismaren 17.9 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Löten, Kvismaren 7.10 (Anders Bertebo, Bo Runesson m.fl.). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 8.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Sörbysjön (f.d. Kilen), Kvismaren 10.10 (Per Karlsson Linderum). 1 IK funnen död Strandpromenaden, Rynningeviken 10.10 (Ola Erlandsson, Lennart Söderkvist m.fl.). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 11.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 11.10 (Johan Åhlén). 1 ex. Rävångsmaden, Rynningeviken 14.10 (Bernt Bergström). 2 ex. Södra tornet, Tysslingen 17.10 (Stickan Hallemark). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 20.10 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 21.10 (Sune Johansson). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 26.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Åslaholmen, Kvismaren 6.11 (Magnus Friberg).

Dubbelbeckasin (*Gallinago media*)

Norra Tysslingen kvarstår som den enda säkra lo-

Myrspov. i jämförelse med rödspov, kortare ben, röd ändaner på buken och svagt uppåtböjd näbb. Foto: Bengt Andersson

kalen för spelande fåglar. Antalet individer är svårt att avgöra. Här redovisas de högsta antalen för olika datumperioder.

Vår: 1 ex. spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen 12.5-13.5 samt 16.5-18.5 (Jan Tranderyd, Thomas Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Södra Näsbyängen, Oset 14-18.5 (Bo Ståhl m.fl.). 2 ex. spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen 14-15.5 (Anders Nilsson, Mårten Persson m.fl.).

Rödspov (*Limosa limosa*)

Både Oset och Kvismaren är potentiella häckningslokaler och fynd gjordes mer eller mindre regelbundet fram till slutet på maj men det verkar inte som om något par gick till häckning. Under höststräcket gjordes som vanligt numera ett antal fynd av den västliga rasen "islandica".

Vår: 2 ex. Ormestaängarna, Oset 27.4 (Thord Eriksson m.fl.). 1 hane Södra Näsbytornet, Oset 29.4 (Tord Gustafsson). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 1.5 (Ove Pettersson m.fl.). 1 ex. Hamarmaden, Kvismaren 7-14.5 (Stickan Hallemark, August Thomasson m.fl.). 1 ex. Lillängen, Oset 9.5 (Per Wedholm). 1 ex. Oset 13.5 (Gun Isacson). **Höst:** 4 ex. Hammarbotten, Kvismaren 12-19.9 (Pierre Blanksvärd, Anders Jacobsson m.fl.). 2 ex. Rosenbergsjölen, Oset 21-27.9 (Håkan Carlestam, Bo Ståhl m.fl.).

Myrspov (*Limosa lapponica*)

Endast ett vårfynd gjordes. De senaste våarna har vi annars haft fina sträcksiffror. Vi bjöds inte på några toppdagar under höststräcket men några dagar med hyggligt sträck blev det. Sträcksiffror över 100 visas nedan.

Vår: 1 ex. Öby kulle, Kvismaren 10.5 (Johan Åhlén). **Höst:** 362 ex. sträckande Hjälmaren Nrk 21.7 (Leif Sildén). 185 ex. sträckande SV Näsudden, Dimbobaden 25.7 (Ronny Nilsson). 122 ex. sträckande S Södra tornet, Tysslingen 26.7 (Kent Halttunen, Ove Pettersson). 178 ex. sträckande Djursnäsön, Dimbobaden 27.7 (Andreas Sandberg). 148 ex. sträckande SV Ols-hammar 27.7 (Leif Sildén).

Småspov (*Numenius phaeopus*)

Helt normal fyndbild med observationer under perioden 25.4-30.8 med ett litet uppehåll ett par veckor runt 1 juli, d.v.s. glappet mellan vår- och höststräcket.

Vår: 107 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 9.5 (Andreas Sandberg). 62 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 11.5 (Kent Larsson). 51 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 16.5 (Andreas Sandberg, Peter Gustafson).

Storspov (*Numenius arquata*)

Vårsträcket bjöd inte på samma fina noteringar som föregående år, de högsta noteringarna redovisas. Novemberfyndet är det senaste fyndet någonsin av arten i Närke.

Vår: 69 ex. sträckande NO Vårbo, Skagern Nrk 19.4 (Sören Hedberg). 72 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 25.4 (Johan

Åhlén, Lennart Eriksson). **Höst:** 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 1-20.11 (Bengt Andersson, Leif Sildén m.fl.).

Svartsnäppa (*Tringa erythropus*)

Normalt uppträdande och toppnoteringen för året kommer nästan alltid i samband med att en del av de adulta fåglarna vänder söderut igen efter ett kort stopp på häckplatserna.

Större antal: 79 ex. Lillängen, Oset 14.6 (Per Wedholm).

Dammsnäppa (*Tringa stagnatilis*)

Fjärde året i rad med ett fynd. Också fjärde året i rad med en snabb rastare som endast några få får se.

1 fynd: 1 ex. Välakärren, Vibysjön 5.5 (Kent Larsson, Pierre Blanksvärd m.fl.).

Grönben (*Tringa glareola*)

Bra rapportering även i år från Kilsbergslokalerna. Häckindicier noterade från följande lokaler: Hamarmaden, Ängadammen, Spjuttjärnsmossen, Södra Hällsjömmossen, Lämmamossen, Stensjön och Guntjugan. De högsta noteringarna på rastande fåglar tas upp nedan.

Större antal: 350 ex. Kvinnerstasjön, Kvismaren 8.5 (Andreas Sandberg). 200 ex. Hammarbotten, Kvismaren 10.5 (Per Karlsson Linderum). 150 ex. Lillängen, Oset 23.6 (Per Wedholm).

Rödbena (*Tringa totanus*)

Antalet par ligger stabilt kring 15 par på samma lokaler som föregående år. Det saknas troligtvis några mindre välbesökta lokaler i materialet också. Dessutom är det tyvärr inte alla som anger häckningskriterier under häckningstid. Årets uppskattade parfördelning enligt följande: Kvismaren 3 par, Oset 4 par, Rynningeviken 3 par, Boglundsängen 2 par, Tysslingen 3 par.

Roskarl (*Arenaria interpres*)

Tio fynd gjordes under året. Lite mindre dominans av Hjälmaren i år. Däremot återigen intressanta observationer under sommartid på Hjälmaren. Det bör häcka något par i närheten av Valen.

Häckning?: 3 ex. Valen, Hjälmaren Nrk under hela juli (Ulf Eriksson).

Vår: 1 ad. Kalv, Stora Röknen 3.5 (Andreas Sandberg). 2 ex. Fräknabotten, Kvismaren 6.5 (Magnus Friberg). 2 ex. Boglundsängen 10.5 (Bengt Jalsborn m.fl.). 1 adult Bysanshällen, Storhjälmaren U-län 9.6 (ulf eriksson). 1 ex. Valen, Hjälmaren Nrk 22.6 (ulf eriksson). 1 adult Fiskingemaden, Kvismaren 25.6 (Åke Pettersson). **Höst:** 1 adult Lillängen, Oset 8.7 (Bengt Andersson m.fl.). 2 ex. Hjälmaren Nrk 25.7 (Leif Sildén). 1 adult Hjälmaren Nrk 30.7 (Ola Strand, Leif Sildén).

Smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*)

Ett skönt trendbrott med betydligt fler fynd än de

senaste magra åren. Intressant att så många smalnåbbade väljer att rasta ute på Storhjälmaren. Det görs regelbundet observationer ute på öppet vatten där trots klen bevakning.

Noterbart: 1 ex. Boglundsängen 24.5 (Pelle Barkengren m.fl.). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 26-27.5 (Per Jonsson, Weine Erlandsson m.fl.). 1 ex. Lillängen, Oset 5.6 (Per Wedholm m.fl.). 4 ex. Lungersbådan, Hjälmaren Nrk 6.6 (Johan Nilsson, ulf eriksson). 2 ex. Lillängen, Oset 8.6 (Bengt Ahl m.fl.). 1 hane Hammarbotten, Kvismaren 14.6 (Magnus Persson m.fl.). 1 ex. Hjälmaren Nrk 30.7 (Leif Sildén).

Kustlabb (*Stercorarius parasiticus*)

Tredje dåliga året på raken vid Norra Vättern trots god bevakning. Cirka fem mil fågelvägen åt väster finner vid Hults hamn där det ses kustlabb nästan dagligen under vissa perioder på våren!

3 fynd: 1 ex. sträckande NV Nydalen, Harge 10.5 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Hjälmaren Norra sjön, Vinön 31.8 (Johan Nilsson). 1 ex. Valen, Hjälmaren Nrk 9.9 (Ulf Eriksson).

Dvärgmå (*Hydrocoloeus minutus*)

Etableringen av häckande fåglar i Kvismaren fortgår. Åtta par skred till häckning. En klar framgång jämfört med förra årets tre par. Tyvärr prederades sju av dessa och endast en av häckningarna fick lyckat utfall. Vi håller tummarna för en fortsatt positiv utveckling! Kul också med en potentiell häckning på Hjälmaren! Ett vinterfynd gjordes i december och det är blott det andra fyndet under vintertid i Artportalen-materialet.

Häckning: 8 häckande par, en lyckad häckning, Kvismaren (Kvismare fågelstation), 1 adult ruvande Storängsten, Storhjälmaren T-län Södra 10.6 (Leif Sildén, Ola Strand). **Större antal:** 415 ex. rastande Hjälmaren Nrk 13.7 (Leif Sildén). 420 ex. stationär Lappe småbåtshamn, Lappe 13.9 (Leif Sildén). 270 ex. rastande Hjälmaren Nrk 30.9 (Leif Sildén). Vinter: 1 2K födosökande Hargeviken, Harge 7.12 (Peter Gustafson). **Vinter:** 1 ex. födosökande Hargeviken, Harge 8.12 (Bengt Jalsborn, Kent Halttunen).

Silltrut (*Larus fuscus*)

En fynddos enligt normalmönster med 14 fynd av 18 individer. Många av fynden saknar tyvärr angiven ras och det är bara ett fåtal där det inte gått att avgöra. En vädjan om större tydlighet således!

Inte rasbestämda: 2 adult rastande Fågeludden, Oset 3.4 (Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 23.4 (Per Karlsson Linderum). 1 2K Björka lertag 9.5 (Jonas Engzell). 4 ex. Lännäs 1.6 (Leif Sildén). 1 ex. Norra Åsta 2.6 (Claes Nordell). 1 ex. Östra Grundet, Storhjälmaren T-län Norra 9.6 (Leif Sildén, Ola Strand). 1 1K Ormesta holme, Oset 30.9 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson m.fl.).

Rasen fuscus: 1 ex. Stora Mellösa 26.4 (Leif Sildén).

Rasen intermedius: 1 adult Öbyå kern, Kvismaren 17.4 (Peter Gustafson). 2 ex. Rönneberget, Resta 4.5 (Rune Eriksson). 1

adult Björka lertag 9.5 (Jonas Engzell). 1 adult Björka lertag 20.5 (Jonas Engzell). 1 adult Nyckelgrundet, Hjälmaren Nrk 28.7 (ulf eriksson). 1 adult Näsudden, Dimbobaden 29.7 (Johan Ahlén).

Tretåig mås (*Rissa tridactyla*)

Största chansen att få se tretåig mås i landskapet har man vid Vättern efter en västkuststorm. I år ett fynd efter en sådan.

1 fynd: 1 ex. Nydalen, Harge 7-9.12 (*Peter Gustafson, Bengt Andersson m.fl.).

Småtärna (*Sternula albifrons*)

Fynd tjuogoett för landskapet på en typisk lokal och vid ett typiskt datum.

1 fynd: 1 ex. Storhjälmaren 30.7 (Leif Sildén, Ola Strand).

Skräntärna (*Hydroprogne caspia*)

Endast två noteringar av mer än 20 individer från Storhjälmaren. Förhoppningsvis beror det på mager bevakning eller att skräntärnorna valt andra rastplatser, och inte att de fortsätter sin minskning. Här nedan redovisas de två största noteringarna samt första och sista observation.

Noterbart: 2 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 21.4 (Pierre Blanksvärd). 21 ex. Nyckelgrundet, Hjälmaren Nrk 11.7 (Leif Sildén). 25 ex. Djursnäsön, Dimbobaden 27.7 (Andreas Sandberg). 1 ex. Dimbobaden 2.9 (Leif Sildén).

Svarttärna (*Chlidonias niger*)

Ett trettiotal adulta höll till i Kvismaren hela sommaren. Tragiskt nog så misslyckades samtliga häckningar. Två-tre par observerades även vid Tysslingen. Häckningsresultatet där okänt.

Större antal: 102 ex. Hjälmaren Nrk 20.7 (Leif Sildén). 114 ex. Hjälmaren Nrk 30.7 (Ola Strand, Leif Sildén).

Silvertärna (*Sterna paradisaea*)

Antalet observationer på sträck helt normalt. De högsta observationerna redovisas. Intressant med sommarobservationen från Forsholmen, Norra Vättern. Samma inventerare har haft sommarobservationer tidigare i området.

Häckning?: 2 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Forsholmen 11.6 (Gunnar Myrhede). **Större antal:** 102 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 8.5 (Peter Gustafson). 30 ex. Rysjön, Kvismaren 12.5 (Åke Pettersson). 74 ex. sträckande N Nydalen, Harge 16.5 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.). 34 ex. sträckande SV Ormesta holme, Oset 10.8 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.).

Skogsduva (*Columba oenas*)

Vinterfynd hör inte till vanligheterna av denna art men från det gångna året finns några sådana att presentera.

Vinter: 1 ex. Krogstugan, Karlslund 3.1 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). 1 ex. Segersjö dammar, Segersjö 12.1 (Jo-

han Åhlén). 1 ex. Nydalen, Harge 8.12 (Bengt Jalsborn, Kent Halttunen). **Större antal:** 40 ex. Åkerby gård, Tysslingen 13.7 (Lennart Eriksson, Åke Jalo).

Ringduva (*Columba palumbus*)

Rekordstora mängder övervintrande ringduvor noterades på många håll i Örebro under januari-februari. Märkligt nog gjordes inga fynd på andra orter i landskapet. Topppnotering för januari blev 65 ex. i Åbyparken, Örebro 7.1 (Ove Pettersson) och för februari 16 ex. i Åbyparken, Örebro 5.2 (Bengt Jalsborn). Vinterfynd i slutet av året listas nedan.

Vinter: 1 ex. Svartåns mynning, Oset 1.12 (Åke Pettersson). 1 ex. Markasjön, Almby 1.12 (Håkan Johannesson). 5 ex. Rå 2.12 (Kjell Johansson). 1 ex. Oset 2.12 (Kent Halttunen). 1 ex. Boglundsängen 10.12 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 1 ex. Stentorpsvägen 7, Örebro 28.12 (Gunnar Nilsson). 1 ex. Odensbacken 30.12 (Anders Carlberg, *Peter Gustafson).

Turkduva (*Streptopelia decaocto*)

Rapporterad på 14 orter utanför centrala Örebro vilket är något mindre än år 2014. En bedömning är att tre till fyra par finns i centrala Örebro. Noterbara högsta antal i övriga orter ses nedan:

Noterbart: 2 ex. Marieberg 3.1 - 6.2 (Per Karlsson Linderum, Hasse Molin). 2 ex. Askersund 3.1 - 21.5 (Roland Thuvander, Matts Deubler m.fl.). 2 ex. Adolfsberg, Örebro 3.1 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling m.fl.). 3 ex. Östansjö 15.2 - 31.3 (Mårten Gustavsson, Pierre Blanksvärd). 2 par Hammars kyrka, Hammar 3.4 (Nils-Erik Ström). 2 ex. Norra Folkavi 7.4 - 24.8 (Kent Halttunen). 1 ex. Husön, Kvismaren 11.4 (*Magnus Persson, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. Bärsta, Kvismaren 13.4 (Daniel Hedenbo). 2 ex. Lillåns samhälle, Örebro 16.4 (Stig Ehrnell). 1 ex. Fjugesta 4.5 - 28.12 (Leif Bertilsson, *Peter Gustafson m.fl.). 1 ex. Linblommavägen 28, Stora Mellösa 14.5 (Anders Jacobsson). 1 ex. Biskopsvrak, Segersjö 24.5 (Thord Eriksson). 4 ex. Järnvägsgatan Kumla 31.5 (Ingall Teljå). 1 ex. bo, ägg/ungar Atlasruta 09E5j 6.6 (Anders Eriksson, Michael Andersson). 4 ex. Odensbacken 25.12 (Ove Åkesson).

Turturduva (*Streptopelia turtur*)

Arten är mycket sparsamt förekommande i landskapet. Årets enda fynd gjordes så sent som i november. **1 fynd:** 1 ex. Hammarstigen, Hasselfors 15.11 (Ari Laine).

Berguv (*Bubo bubo*)

Endast en säker häckning där två ungar kunde ringmärkas har konstaterats under året. På tre lokaler har stationära berguvspar setts och hörts under våren. På ytterligare tre platser har ropande uv hörts vid enstaka tillfällen dock utan några häckningsindicer.

Noterbart: 1 ex. Markaskogen, Almby 8-13.4 (Håkan Johannesson). 1 ex. Norra Svalnäs, Tysslingen 20.4 (Cecilia Bremer). 1 ex. Ormkärrsplattformen, Kvismaren 1.8 (Mattias Lindberg). 1 ex. Skitåsen, Käglan-området 27.9 (Åke Lorin).

Lappuggleunge

Foto: Krister Håkansson

Hökuggla (*Surnia ulula*)

Senhöstens invasion av denna trevliga uggla i Syd- och Mellansverige märktes även i vårt landskap genom fyra fynd.

4 fynd: 1 ex. Sörbybacken, Örebro 13.11 (Roland Bergström). 1 ex. Boglundsängen. 16.11 (*Christer Tegebro, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. Dunsjö, Atlasruta 09F5b (Vena gruvfält) 20.11 (Nils-Erik Ström). 1 ex. Lugnet, Stora Mellösa 26-29.12 (*Anika Lorin, Anders Jacobsson m.fl.).

Sparvuggla (*Glaucidium passerinum*)

Sparvugglan är fortsatt väl etablerad över hela landskapet. Under perioden 1.1-31.7 rapporterades totalt 76 individer på 67 olika lokaler. Ett högt antal i nivå med tidigare toppnoteringar. Endast en häckning har konstaterats genom de två föräldrafåglar som besökte bebott bohål i Tolstorp, Villingbergs Skjutfält 9.6 (Stefan Risberg). I övrigt endast tre noteringar om par i lämplig häckningsmiljö under sommaren. Perioden 1.7-31.12 sågs 25 individer på 23 olika platser.

Kattuggla (*Strix aluco*)

Kattugglan har ett mycket starkt fäste i landskapet

och sorktillgången tycks ha varit god 2015. Med artportalens landskapskarta som hjälp har 150-160 revir konstaterats för perioden 1.1-31.7 Tätaste beståndet finns i slättlandskapet. Hela 37 kullar med sedda eller hörda ungar är det högsta antalet på många år!

Slaguggla (*Strix uralensis*)

En säker häckning är konstaterad under 2015. Ruvande uggla sågs och senare iaktogs även en pulli/nyligen flygg unge sitta på bohögstubben. En hane hördes ropa på ytterligare en plats vid två tillfällen i mars och i juni sågs en adult fågel i samma område. Dessutom är slaguggla noterad i andra lämpliga skogsområden den 17.7 samt 13.12. Närke har vidsträckta skogsområden i väster och söder med låg besöksfrekvens som mycket väl kan dölja något mer häckande par.

Lappuggla (*Strix nebulosa*)

En lyckad häckning har konstaterats som resulterade i minst två ungar (Pulli). Förutom dessa noterades ett exemplar ropande på lämplig häckningslokal 31.3, ett ex sågs på ytterligare en annan plats 1.5 och 1 ex sågs på en tredje lokal 9.8. Avslutningsvis sågs 1 ex i Filipshyttan 19.12 (Henrik Josefsson, Lena Björk).

Hornuggla (*Asio otus*)

Återigen ett bra år för hornugglan med rapporter från 35 olika lokaler perioden 1.3-31.7. På 11 av dessa lokaler har lyckade häckningar konstaterats genom hörda eller sedda ungar! Fler vinterfynd än normalt gjordes vilka listas nedan.

Jorduggla har långa smala vingar. Liknar hornuggla i flykten. Känns dock igen främst på sina svarta vingpetsar.

Foto: Magnus Friberg

Vinter: 2 ex. Västra rakan, Kvismaren 23.1-4.3 (*Anders Jacobsson, Berit Söderberg m.fl.). 1 ex. Eklunda, Örebro 24.1 (Leif Sandgren). 1 ex. Nynäs högmarker, Kvismaren 8-13.2 (Hely Olsson, Roland Ekerblom). 1 ex. Nedre snåret, Kvismaren 14.2 (Lennart Söderkvist). 1 ex. Västra kröken, Kvismaren 17-22.12 (Anders Jacobsson, Magnus Friberg).

Jorduggla (*Asio flammeus*)

Många spridda observationer under året men inga som tyder på någon häckning.

Vår/sommar: 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 2.2 - 29.3 (*Hasse Molin, Stickan Hallemark m.fl.). 1 ex. Frånabotten, Kvismaren 15.3 (*Pelle Barkengren, Johan Bergkvist m.fl.). 1 ex. Berga, Villingsbergs Skjutfält 28.3 (Pierre Blanksvärd). 1 ex. Rävängsmaden, Rynningeviken 31.3 (Leif Sandgren). 1 ex. Blankhult, Klockhammar 4.4 (Ola Erlandsson). 1 ex. Husön, Kvismaren 8.4 (Magnus Persson). 1 ex. Barkaregatan, Näsby, Örebro 15.4 (Per Wedholm). 1 ex. Löten, Kvismaren 17.4 (*Ove Pettersson, Lasse Karlsson m.fl.). 1 ex. Mäjssta, Rinkaby 24.4 (Oscar Axelsson). 1 ex. Ormkärrsplattformen, Kvismaren 26.4 (Pierre Blanksvärd, Krister Håkansson). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 1-9.5 (*Jan Hägg, Hasse Molin m.fl.). 1 ex. Sticksjö 6.5 (Tommy Sundqvist). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 9.5 (Åke Jalo). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 12.5 (Bo Runesson). 1 ex. Björka lertag 14.5 (Bengt Andersson). 1 ex. Väla-kärren, Vibysjön 15.5 (Pierre Blanksvärd). 1 ex. Väla-kärren, Vibysjön 15.5 (Pierre Blanksvärd, Tage Carlsson). 1 ex. Husön, Kvismaren 17.5 (Annika Lorin). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 18.5 (Ove Pettersson m.fl.). 1 ex. Väla-kärren, Vibysjön 18.5 (Kurt Östberg). 1 ex. Norrbyås, Kvismaren 27.5 (Marianne Johansson). 1 ex. Nynäs högmarker, Kvismaren 27.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Boängen, Fallersta 31.5 (Staffan Werme). 1 ex. Lillängen, Oset 5.6 (Bengt Ahl). 1 ex. Ökna 7.6 (Hasse Molin). 1 ex. Säbylund, Kumla 9.6 (Frank Tholfsson). 1 ex. Ängsholmens grustag, Tysslingen 11.6 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Lillängen, Oset 17.6 (Kenth Elofsson). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 21.6 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 12.7 (Musse Björklund, Göran Engberg m.fl.). **Höst/Vinter:** 1 ex Hammarbotten, Kvismaren 10.8 (Magnus Friberg). 1 ex. Väst Tallungen, Ekeby 10.8 (Tord Larsson). 1 ex. Västra kröken, Kvismaren 26.9 (Hasse Molin). 1 ex. Katrinelund, Stora Mellösa 3.10 (Anders Jacobsson). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 3.12 (Leif Sildén). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 22-23.12 (Magnus Friberg, Anders Jacobsson m.fl.).

Pärluggla (*Aegolius funereus*)

Ett bra år med ett 30-tal ropande ugglor i landskapets storskogar. Enda konstaterade häckningen gjordes i Atlasruta 10F6J Tjurlången (Ulf Eriksson).

Noterbart: 1 ex. funnen död i Örebro 27.2 (gnm Lennart Eriksson).

Nattskärra (*Caprimulgus europaeus*)

Återigen ett bra år med 70-80 spelande nattskärror vilket är helt i nivå med förra årets rapportering. Framför allt

i Kilsbergen men även i skogarna kring Brevens Bruk, Askersund, Laxå samt Kägla finns det gott om nattskärar.

Noterbart: 1 ex. Boglundsängen 22.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. Banvallsdungen, Tysslingen 26.5 (Ove Pettersson).

Tornseglare (*Apus apus*)

Ett par riktigt höga antal är de enda som sticker ut ur mängden när det gäller denna art.

Större antal: 1000 ex. Rysjön, Kvismaren 3.6 (Roland Thuvander). 1100 ex. Södra tornet, Tysslingen 27.7 (Ola Erlandsson).

Kungsfiskare (*Alcedo atthis*)

En konstaterad häckning vid Karlslund, Örebro är den enda säkerställda häckningen under året. (Ola Erlandsson, Bengt Jarlsborn m.fl.). I övrigt många fynd under året så ytterligare några häckningar har sannolikt förekommit i landskapet.

Jan-Feb: 1 ex. Cementrännan, Oset 1.1-16.2 (Håkan Carlestam, Anders Nilsson, Bengt Andersson m.fl.). **Apr-Juli:** 1 ex. Rysjön, Kvismaren 5.4 (Kjell Hammelin). 1 ex. Övre Korpetorp 19.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Skogasjön, Skogaholm 3.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Almbro, Gällersta 3.5 (Joaquim Grohp). 1 ex. Caféhörnan, Oset 10.5 (Patrik Strömberg). 1 ex. Lötenplattformen, Kvismaren 12.5 (Ove Pettersson, Lasse Karlsson). 2 ex. Odensbacken 12.5 (Ove Åkesson). 1 ex. Köpbergabron, Odensbacken 16.5 (Anders Jacobsson). 1 ex. Täljeån, Segersjö 23.5 (Ola Erlandsson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 23.5 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Braxnabrötarna 31.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 12.6 (Inger-Marie Carlsen). 1 ex. Lekeberga-Sälvens naturreservat, Hidinge kyrka 14-21.5 (Sandra Tengelin m.fl.). 1 ex. Fågelsjöplattformen, Kvismaren 23.5 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 1.7 (Johan Oscarsson, Jesper Blåder). 1 ex. Gröna bron, Rynningeviken 3.7 (Leif Sandgren). 1 ex. Backa kvarn, Kvistbro 19.7 (Leif Bertilsson). 1 ex. Lindbacka 30.7 (Stefan Risberg). 1 ex. Kälkesta, Fjugesta 31.7 (Leif Bertilsson). **Aug-Dec:** 1 ex. Valen, Hjälmaren Nrk 13.8 (Ulf Eriksson). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 20.8 (Leif Eckmann). 1 ex. Ormkärrsplattformen, Kvismaren 26.8 (Lennart Wahlén). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 4.9 (Rolf Sykkijev, Jan Andersson m.fl.). 2 ex. Fallenparkeringen, Karlslund 17.9 (Nils Eriksson). 1 ex. Cementrännan, Oset 19.9 (Patrik Strömberg). 1 ex. Ormesta holme, Oset 28.9 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson). 1 ex. Ormesta holme, Oset 4.10 (*Lennart Eriksson, Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. Ormkärrsplattformen, Kvismaren 7.10 (Åke Pettersson). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 9-24.10 (*Per Karlsson Linderum, Kent Larsson m.fl.). 1 ex. Cementrännan, Oset 10.10 (Anita Ahlberg, Monica Ahlberg). 1 ex. Kvarmtorpshögen 12.10 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. Segersjö 14.10 (Magnus Jäderblad). 1 ex. Hagaby, Örebro 15.10 (Bernt Bergström). 1 ex. Engelska parken, Karlslund 17.10 (Ulf Johansson, Bosse Johansson). 1 ex. Lillängen, Oset 18.10 (Per Wedholm). 1 ex. Ormesta holme, Oset 26.10 (Kenth Elofsson, Lennart Söderkvist). 1 ex. Cementrännan, Oset 26.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 1 ex. Hjälmärviken, Oset 28.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 1 ex. Banvallsdungen, Tysslingen

29.10 (Michael Andersson). 1 ex. Almbro, Gällersta 30.10 (Per Wedholm). 1 ex. Ormesta holme, Oset 6.11 (Kenth Elofsson). 1 ex. Cementrännan, Oset 14.11 (Albin Mauritzon). 1 ex. Björksundet, Göksholm 16.11 (Bernt Bergström). 1-2 ex. Kvismare kanal Segersjö, Segersjö 21.11-27.12 (Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. Bygärdesdammarna, Oset 29.12 (Anders Carlberg). 1 ex. Odensbacken 30-31.12 (*Per Karlsson Linderum, Ove Åkesson m.fl.).

Göktyta (*Jynx torquilla*)

Lyckade häckningar har konstaterats på 9 lokaler detta år. Dock inga noteringar om häckningsresultatet i holkprojektet i Västernärke vilket vi hoppas kunna få in under nästa år!

Gråspett (*Picus canus*)

Endast ett fynd under häckningstiden 15.4-31.7 trots ovanligt många rapporter i övrigt.

Häckning?: 1 ex. Holmskvarn 16 maj (Ronnie Lindqvist). **Jan-Apr:** 1 hona Arvaby 182, Arvaby 1.1-12.3 (*Helny Olsson, Stikkan Hallemark m.fl.). 1 hona Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan 4.1-17.3 (*Benny Fredriksson, Kjell Johansson m.fl.). 1 ex. Berg 4.1 (leif paakkonen). 1 hona Sännaboda, Ånnaboda 6.1 (Benny Fredriksson). 1 ex. Bäckstrands fågelmatning, Ånnaboda 13.1 (Benny Fredriksson, Håkan Carlestam). 1 hona Skogasjön, Skogaholm 1.2 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Garphyttans nationalpark 5.2-5.4 (*Åke Pettersson, Jörgen Wetterfelt m.fl.). 1 ex. Olstorp, Atlasruta 10E0h (Bålby) 1-10.3 (Sture Marklund). 1 par Bålby, Hasselfors 1-10.3 (Sture Marklund). 1 ex. Ängatorp, Multen 5.3 (Mårten Persson). **Okt-Dec:** 1 ex. Arvaby 182, Arvaby 14-23.10 (*Kent Larsson, Kjell Aronsson). 1 hona Garphyttans nationalpark 5.11-28.12 (Lennart Eriksson). 1 hona Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan 7.11-30.12 (Berit Söderberg, Sune Johansson). 1 ex. Berga, Villingsbergs Skjutfält 13.12 (Erik Törnvall).

Mindre hackspett (*Dendrocopos minor*)

Häckningar har rapporterats från 11 olika lokaler i landskapet vilket är en mer än förra årets höga notering.

Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*)

Ingen häckning konstaterad under året. Enda noteringarna under häckningstid är en hane Jätteberget, Ölen Nrk 15.4 (Mårten Persson) samt 1 ex Storsjön, Södra Kilsbergen 30.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). En smärre invasion under hösten resulterade i ovanligt många fynd på nya lokaler enligt nedan.

Noterbart: 1 ex. Gårdsjölågret, Frösvidal 2.1 (Jon Sund). 1 hane Garphyttans nationalpark 3.1- 4.4 (*Benny Fredriksson, Per Wedholm m.fl.). 1 ex. Kärrsön, Villingsbergs Skjutfält 14.2 (Anders Jonsson). 1 hona Lillängen, Hasselfors 2.3 (Ari Laine). 1 ex. Orrmossen 15.3 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Snavlunda ängar naturreservat, Snavlunda 14.4 (Frank Tholfsson). 1 ex. Garphyttans nationalpark 20.9-2.11 (Britt-Louise Korslid, Jan Korslid). 1 hane Boängen, Fällersta 11.10 (Staffan

Werme). 1 hane Stensjön 31.10 (Toni Berglund). 1 hane och 1 hona Garphyttans nationalpark 3.11-31.12 (*Johan Åhlén, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. Ångsågens gammelskog 22.11 (Per Karlsson Linderum). 4 ex. (1 hane + 3 hona) Mygelvägen, Villingsbergs Skjutfält 1.12 (Lennart Eriksson). 1 hane Tolstorp, Villingsbergs Skjutfält 12.12 (Rolf Sykkijev). 1 hona Borabråten Vargavidderna, Boramossen 12.12 (David Tverling). 1 hane Mäcktjärnen, Villingsbergs Skjutfält 12.12 (Magnus Friberg).

Trädlärka (*Lullula arborea*)

Spelande hannar eller par har rapporterats från 37 lokaler i landskapet vilket är i nivå med år 2014. Glädjande nog har betydligt fler sträckande trädlärkor noterats under hösten än tidigare år.

Häckningar: 1 ad föda åt ungar Västkärr 19.5 (Pierre Blanks-vård). 2 ex. pulli/nyligen flygga Atlasruta 09E7h (Stavsjön) 7.7 (Ola Erlandsson). 5 ex. pulli/nyligen flygga Hallsbergs motorstadion, Åsbro 9.7 (Michael Andersson, Bo Ståhl).

Noterbart: 4 ex. Norra tornet, Rynningeviken 6.9 (Ola Erlandsson). 6 ex. Venastugan, Rynningeviken 20.9 (Ola Erlandsson, Lennart Söderkvist m.fl.). 2 ex. Venastugan, Rynningeviken 26.9 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson, Lennart Söderkvist). 5 ex. Åssön 26.9 (Leif Sildén). 2 ex. Venastugan, Rynningeviken 27.9 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson). 3 ex. Nytorpsfalten, Karlslund 29.9 (Ola Erlandsson). 2 ex. Venastugan, Rynningeviken 29.9 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson m.fl.). 5 ex. Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 2.10 (Per Karlsson Linderum). 4 ex. Venastugan, Rynningeviken 11.10 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.).

Berglärka (*Eremophila alpestris*)

Sällsynt i landskapet och detta bekräftas av ett enda fynd under året.

1 fynd: 2 ex. Venastugan, Rynningeviken 2.11 (Ola Erlandsson).

Backsvala (*Riparia riparia*)

Backsvalans status som häckfågel i landskapet är nere på en mycket låg nivå. Endast fem lokaler 2015. Rapportera gärna in alla häckningar och gör en insats genom att leta efter kolonier kommande år!

Häckningar: 6 ex. bobygge Skävesund, Glanshammar 9.5 och 3 ex besöker bo 2.7 på samma plats (Tommy Sundqvist). 38 i par besöker bebott bo Åssön 21.5 (Ola Erlandsson). 50 ex. bobygge Öns åkrar, Kvismaren 27.5 (Per Karlsson Linderum). 7 ex. besöker bebott bo Cementfabriken, Eker 13.6 (Kent Haltunen). 2 i par bobygge Lillängen, Oset 14.6 (Per Wedholm).

Rostgumpsvala (*Cecropis daurica*)

Närkes blott tredje fynd av arten gjordes i maj liksom första fyndet 1966 och andra fyndet 1990.

1 fynd: 1 ex. sträckande NO Rysjön, Kvismaren 9.5 (Per Karlsson Linderum, Ronnie Lindqvist).

Hussvala (*Delichon urbicum*)

En hotad art som nog kräver bättre bevakning framöver. Häckningar har rapporterats från 29 lokaler i Närke.

Noterbart: 67 ex. str SV Lindbacka 30.8 (Ola Erlandsson).

Rödstrupig piplärka (*Anthus cervinus*)

Fyra vårfynd är över snittet de senaste åren! Höststräcket påbörjades 30-31.8 med noteringar på flera platser i landskapet. Rastande/sträckande rödstrupiga sågs sedan nästan dagligen hela september månad. Högsta antal samt sista fynd för året ses också nedan.

Vår: 1 ex. Vranalogen, Kvismaren 7 maj (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 7 maj (Leif Sildén). 1 ex. Boglundsängen 10 maj (*Staffan Gustavsson, Kjell Johansson m.fl.). 1 ex. Nedre snåret, Kvismaren 12 maj (Kjell Johansson).

Noterbart: 5 ex. Rosenbergsölen, Oset 9.9 (Nils Eriksson). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 7.10 (Leif Sildén).

Skärpiplärka (*Anthus petrosus*)

Samtliga fynd under året listas nedan. En normal förekomst jämfört med de senaste åren!

Vår: 1 ex. Rynningeviken 9.4 (Håkan Ellehammer, *Kenth Elofsson). 1 ex. Fågeludden, Oset 9-10.4 (*Johan Åhlén, Stickan Hallemark m.fl.). **Höst:** 1 ex. Östra Vintergatan 76, Örebro 24.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. Ormesta holme, Oset 25.9 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson m.fl.). 2 ex. Fågeludden, Oset 25.9 (Kjell Johansson). 1 ex. Babelsvägen 2, Sköllersta 26.9 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Östra Vintergatan 76, Örebro 26.9 (Ola Erlandsson). 2 ex. Fågeludden, Oset 27.9 - 5.10 (Berit Söderberg, Sune Johansson m.fl.). 1 ex. Dimbobaden 27.9 (Leif Sildén). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 30.9 (Nils Eriksson). 1 ex. Ormesta holme, Oset 30.9 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson m.fl.).

Gulärta (*Motacilla flava*)

Ovanligt stora mängder i månadskiftet augusti/september är värt att notera!

Större antal: 444 ex. Lindbacka 30.8 (Ola Erlandsson). 460 ex. Åssön 30.8 (Leif Sildén). 1060 ex. Södra tornet, Tysslingen 2.9 (Ola Erlandsson).

Citronärta (*Motacilla citreola*)

En hane upptäcktes vid Boglundsängen den 10.5. Sannolikt förflyttade sig samma individ till Södra Tornet, Tysslingen där den stannade från 17.5 och ända till 27.6. Mycket tyder på att den har samhäckat med en gulärta då hanen har setts med mat i näbben och matat tre ungar med intermediära ka-

Ekonomas
Redovisningskonsult AB

Telefon 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

raktärer för gulärla och citronärla. Någon hona av citronärla har inte setts vid något tillfälle.

Häckning: 1 hane föda åt ungar Södra tornet, Tysslingen 26 jun (Anders Carlberg). 1 hane föda åt ungar Tysslingen, Södra, Tysslingen 27 jun (Lennart Eriksson). 3 1K pulli/nyligen flygga ungar Tysslingen, Södra, Tysslingen 27 jun (Lennart Eriksson) samt 3 1K Södra tornet, Tysslingen 16 jul (Johan Östberg). **Noterbart:** 1 hane Boglundsängen 10 maj (Sune Johansson, *Berit Söderberg m.fl.). 1 hane Södra tornet, Tysslingen 17 maj - 17 jul (*Leif Eckmann, Lennart Eriksson m.fl.).

Forsärla (*Motacilla cinerea*)

Antalet lokaler där forsärlor rapporterades med häckningskriterier under blev under året 38 st. På 14 av dessa lokaler har ungar/ungfåglar noterats. En ökning har skett de senaste åren. År 2014 var motsvarande siffra 36 lokaler med häckningskriterier. Och för 10-årsperioden 2004-2013 gjordes följande uppskattningar: 15, 22, 26, 28, 34, 28, 20, 20, 20 samt 24 lokaler med häckningsstatus.

Vinter: 1 ex Reningsverket, Oset 3.1-19.3 (*Ola Strand, Sune Johansson m.fl.). 2 ex. Cementrännan, Oset 4.11-31.12 (*Åke Pettersson, Patrik Strömberg m.fl.). 1 ex. Backa kvarn, Kvistbro 18.11 (Sune Johansson). 1 ex. Wadköping, Stadsparken 23.11 (Lennart Eriksson). 1 ex. Vattenparken, Rynningeviken 1.12 (Thord Eriksson). samt 1 ex Backa kvarn, Kvistbro 12.12 (Patrik Strömberg).

Strömstare (*Cinclus cinclus*)

Från 6 lokaler rapporteras om lyckade häckningar. Starka indicier på häckning finns från ytterligare ett par platser.

Rödhake (*Erithacus rubecula*)

Rödhaken är en allt vanligare vintergäst i fågelborden framförallt i Örebroområdet. Men även på allt fler orter vars fynd redovisas nedan.

Vinter: 1 ex. Mullhyttan 11.1 (Patrik Strömberg). 1 ex. Präst-

Gråspett, hona saknar hanens röda pannfläck.

Foto: Torbjörn Arvidsson

gårdsskogen, Kumla 1.2 (Hans Waern). 1 ex. Kvarngatan, Kumla 11.2 (Frank Tholfsson). 1 ex. Vilebacken 45, Kumla 26.2 (Hans Waern). 1 ex. Folkatorp, Hållabrottet 26.2 (Hans Waern). 1 ex. Måjsta, Rinkaby 5-31.12 (Oscar Axelsson). 1 ex. Babelsvägen 2, Sköllersta 10.12 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Vilebacken 45, Kumla 11-31.12 (Hans Waern). 1 ex. Reningsdammen, Fjögsta 28.12 (Kent Halttunen).

Blåhake (*Luscinia svecica*)

Fyra fynd i maj är normalt. Uppträdde sedan under augusti-september som vanligt talrikt i Kvismaren, Oset och Rynningeviken. Men blåhake ses även utanför dessa områden som framgår av redovisade fynd i övriga lokaler.

Vår: 1 ex Lötén, Kvismaren 11.5 (*Kristen Håkansson, Tord Sundström m.fl.). 1 ex Björka lertag 12.5 (Hans Waern). 1 ex Sörbyån, Kvismaren 17.5 (Magnus Friberg). 1 ex. Björka lertag 7.6 (Jonas Engzell). **Höst, övriga lokaler:** 1 ex. Segersjövikén, Segersjö 5.9 (Anders Jacobsson). 1 ex. Valen, Hjälmaren Nrk 9.9 (Ulf Eriksson). 2 ex. Sticksjö 9.9 (Tommy Sundqvist). 1 ex Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 9.9 (Leif Paakkonen). 1 ex. Nyhammarsdammen, Garphyttan 11.9 (Jan Andersson). 1 ex. Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 23.9 (Per Karlsson Linderum).

Svart rödstjärt (*Phoenicurus ochruros*)

Sannolikt har fyra häckningar genomförts under året. Stationära revirhävande hanar och sedda honor ger stöd för den bedömningen. Mycket uppmärksammas blev en lyckad häckning på Örebro Slott som resulterade i minst två flygga ungar. Ytterligare någon häckning kan givetvis ha ägt rum men för få rapporter ger direkt stöd för det. Anmärkningsvärd är observationen i Stora Mellösa den 26.12 som blev landskapets första vinterfynd.

Häckningar: 1 par Västra industriområdet, Pålshöja 24.5-15.7 (Michael Andersson). 1 par Garphyttan Wire, Garphyttan 24.5-26.7 (*Michael Andersson, Kjell Johansson m.fl.). 1 par Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 26.5-9.10 (*Magnus Persson, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 par med ungar Örebro slott 28.5-6.7 (*Åke Pettersson, Weine Erlandsson m.fl.).

Häckningar?: 1 ex. Hallsbergs lertag, Hallsberg 5.6 (Pierre Blanksvärd). 1 hane Pappersbruket, Olshammar 8.6 (Michael Andersson). 1 hane Måjsta, Rinkaby 12.7 (Oscar Axelsson). 1 honfärgad Biskopsvrak, Segersjö 19-25.7 (Thord Eriksson). 1 1K Blåklintstigen 2, Örebro 25-28.7 (Lennart Eriksson m.fl.). 1 1K Ormesta holme, Oset 2.8 (Bengt Jalsborn, Kenth Elofsson). **Noterbart:** 1 hane Tullängsskolan, Örebro 27.4 (Bo Ståhl). 1 ex. Rosta, Örebro 5.5 (Marianne Johansson). 1 hona Laxå 10.5 (Leif Paakkonen). 1 hona Ängadammen, Villingsbergs Skjutfält 10.5 (Kjell Johansson). 1 hona Røjorna 18.5 (Cecilia Camitz). 1 ex. Värmeverket, Örnros, Örebro 22.9 samt 9.10 (Per Eriksson). **Vinter:** 1 ex. Stora Mellösa 26.12 (Anders Jacobsson).

Anders Karlsson).

Ringtrast (*Turdus torquatus*)

Bra år med minst 22 individer under perioden 10.4-2.5. Ringtrasten flyttar på bred front över landskapet och det ger stor spridning av fyndorter.

18 fynd: 1 ex. Sjömosjön Nrk, Kägla-området 10.4 (gnm ulf eriksson). 1 hane Storstenshöjden, Garphyttan 19-22.4 (*Bengt Jalsborn, Ove Pettersson m.fl.). 1 hane Ännaboda 20.4 (Staffan Gustavsson). 1 ex. Karlslund 21.4 (Kenth Elofsson). 1 ex. Hampetorp 22.4 (Ove Åkesson). 1 hane Hammarstigen, Hasselfors 23.4 (Ari Laine). 1 hane Odlingen, Garphytte-området 25.4 (Erik Törnvall). 1 hona Lindbacka 25-26.4 (*Claes Nordell, Bernt Jerlström m.fl.). 1 hona Ånsta 519 25.4 (Leif Rydell). 1 honfärgad Backa, Källtorp 25.4 (Per Wedholm). 1 hane Grenadjärvalen, Örebro 26.4 (*Kenth Elofsson, Åke Jalo m.fl.). 4 hane Ekeberg, Viby 27.4 (Tage Carlsson, Mårten Gustavsson m.fl.). 1 hane Mäjsa, Rinkaby 28.4 (*Oscar Axelsson, Nils Eriksson). 1 hane Ormestaängarna, Oset 29.4 (Joakim Johansson). 1 hane Klåvudden, Harge 29.4 (Kent Halttunen, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 hane Västerängen, Ullavi klint 1.5 (Michael Andersson). 1 hane Södra Öna, Vretstorp 2.5 (Tage Carlsson). 2 ex. Källsbo, Nysund Nrk 2.5 (Mårten Persson).

Rödvingetrast (*Turdus iliacus*)

Endast ett vinterfynd detta år. Normalt sett görs något fler än så varje vinter.

Vinter: 1 ex. Hjärsta, Örebro 25.1 (Ola Erlandsson).

Dubbeltrast (*Turdus viscivorus*)

Vinterfynd av arten hör inte till vanligheterna även fast de är tåliga och återkommer tidigt på våren.

Vinter: 1 ex. Näsudden, Dimbobaden 12.12 (Per Karlsson Linderum).

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*)

91 sjungande gräshoppsångare noterades noterades detta år. Det följer mönstret för 2000-talet väldigt väl, då det de flesta år hörts just runt 90 individer.

Flodsångare (*Locustella fluviatilis*)

Arten varierar kraftigt i antal i landskapet och sett till de senaste åren så är årets resultat väldigt skralt. Värt att nämna är att fågeln vid Råstasjön visade sig vara samma hane som höll revir i samma buske i fjol! Den varnade också en hel del och häckning kan säkert ha genomförts där.

Noterbart: 1 adult permanent revir Atlasruta 10F6i (Götlunda) 1.5 - 31.7 (ulf eriksson). 1 ex. spel/sång Snötuppen, Oset 23-24.5 (Kenth Elofsson, Oscar Axelsson). 1 ex. spel/sång Råstasjön, Kvismaren 25.5 - 2.7 (Leif Sildén, Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Köpsta, Asker 26.5 (Krister Håkansson, Ove Åkesson). 1 ex. spel/sång Urholmen, Oset 26.5

- 10.6 (Cecilia Bremer, Ove Pettersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Myrö gård, Myrö 27.5 (Oscar Axelsson). 1 adult hane spel/sång Ödeby 27.5 (Åke Lorin). 1 ex. spel/sång Norrbyås, Kvismaren 30.5 - 5.6 (Anders Jacobsson, Anton Nyttén m.fl.). 1 ex. spel/sång Rynningeviken 31.5 - 23.6 (Peter Eklund, Claes Nordell m.fl.). 1 ex. permanent revir Atlasruta 10F7i (Ålsänge) 1-30.6 (Ulf Eriksson). 1 ex. spel/sång Nytorpsfälten, Karlslund 2-12.6 (Johan Åhlén, Per Karlsson Linderum m.fl.). 2 ex. spel/sång Björkö, Hjälmaren Nrk 5.6 (Per Wedholm). 1 ex. spel/sång Sörön, Kvismaren 12-19.6 (Hans Waern).

Vassångare (*Locustella luscinioides*)

Ett ganska normalt år för arten. Rapporten från Nyängen är dock intressant! Det finns indikationer på att de fåglarna där var ungfåglar och i så fall så har en häckning genomförts någonstans i Kvismaren.

Noterbart: 2 ex. spel/sång Kvinnerstasjön, Kvismaren 10.5 - 6.6 (Per Karlsson Linderum, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen 12-26.5 (Ronnie Lindqvist, Marianne Johansson m.fl.). 1 ex. spel/sång Björka lertag 14-21.5 (Bengt Andersson, Pierre Blanksvärd). 1 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren 16.5 - 21.6 (Per Karlsson Linderum, Anders Jacobsson m.fl.). 1 adult spel/sång Öja, Hackvad 8-9.6 (Rolf Hagström, Kjell Andersen). 2 ex. (möjligen ungfåglar) Ny-näsängen, Kvismaren 31.7 (Håkan Persson).

Busksångare (*Acrocephalus dumetorum*)

En klar nedgång i antalet individer jämfört med tidigare år. Men både i busksångarens och flodsångarens fall så kan detta nog till viss del förklaras med att vi knappt hade några ostliga vindar under våren. Så de få som tog sig hit kämpade i motvind.

7 fynd: 1 ex. spel/sång Snötuppen, Oset 5-13.6 (Lennart Eriksson, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 ex. spel/sång Kumla-bydammen, Kumla 7-16.6 (Hans Waern, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ex. spel/sång Skatteby, Odensbacken 9-12.6 (Leif

Flodsångare låter som en trampsymaskin.

Foto: Torbjörn Arvidson

Sildén, Ronny Nilsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Braxnabrötarna 9.6 (Per Karlsson Linderum). 1 adult hane spel/sång Hasselfors bruk, Hasselfors 10-11.6 (Michael Andersson, Ari Laine). 1 ex. spel/sång Norra skogen, Rynningeviken 16-28.6 (Kenth Elofsson, Bernt Bergström m.fl.). 1 ex. spel/sång Yxstabacken, Hovsta 24.6 (Leif Rydell).

Kärrsångare (*Acrocephalus palustris*)

Inventeringarna i Oset och Rynningeviken gav totalt 36 revirhävande hannar och det är en tangering av årsrekorden från 2008 och 2011. Rynningeviken: 10 nymärkta hannar, 3 kontroller från tidigare år och 5 förblev omärkta. 5 häckningar hittades. Oset: 9 nymärkta hannar, 7 kontroller från tidigare års märkning och 2 förblev omärkta. 2 häckningar hittades. Sammanlagt så hördes minst 120 sjungande hanar i landskapet, vilket ligger helt i linje med fyndbilderna under 200-talet.

Fenologi: 1 ex. spel/sång Norra Folkavi 17.5 (Kent Halttunen). 1 IK ringmärktes Venastugan, Rynningeviken 2.8 (Lennart Eriksson).

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*)

Tack vare trastsångarprojektet i Kvismaren så har vi där en heltäckande bild av antalet fåglar i Kvismaren och Segersjö. Kvismaren hyste 26 hanar och 35 honor fick ut totalt 71 ungar och i Segersjö så fick 7 hanar och 14 honor ut 37 ungar. Övriga lokaler med sjungande fåglar redovisas nedan.

Noterbart: 1 ex. Atlasruta 10F6i (Götlunda) (Ulf Eriksson). 1 ex. Atlasruta 10F6j Tjurlången (Ulf Eriksson). 2 ex. Björkudden, Södra Lunger (Oscar Axelsson). 1 ex. Gökriksudden, Södra Lunger (Lars Karlsson, Agneta Karlsson). 1 ex. Gubbhyllan, Oset (Lennart Eriksson). 1 ex. Björka lertag (Hans Waern, Frank Tholfsson m.fl.). 6 ex. Norra Lungers-viken (Oscar Axelsson). 1 ex. Rännestamaden, Tysslingen (Jonny Kvist, Christina Kvist). 2 ex. Västkärr (Pierre Blanksvärd, Kent Halttunen). 2 ex. Näsbybäcken, Oset (Lennart Eriksson, Bernt Bergström). 4 ex. Gökriksudden, Södra Lunger (Ulf Eriksson). 11 ex. Frösshammarsviken Nr1 (Ulf Eriksson, Johan Nilsson). 5 ex. Rävångsmaden (Leif Sandgren). 1 ex. Atlasruta 10F7i (Ålsänge) (Ulf Eriksson). 1 ex. Långa bron, Oset (Rune Eriksson, Gunnar Nilsson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 1 ex. Sticksjö (Tommy Sundqvist). 2 ex. Södra Näsbytorpet, Oset (Ola Erlandsson). 1 ex. Katrinelund, Stora Mellösa (Anders Jacobsson).

Höksångare (*Sylvia nisoria*)

Höksångarna gick tillbaka till en mer normal nivå jämfört med fjolårets topp.

2 fynd: 1 IK ringmärktes Venastugan, Rynningeviken 30.8 (Lennart Eriksson, Leif Eckmann). 1 IK ringmärktes Venakullarna, Rynningeviken 16.9 (Johan Åhlén, *Lennart Eriksson).

Brandkronad kungsfågel (*Regulus ignicapilla*)

Flera fynd detta år, men bara ett har godkänts för publicering. Detta är det fjärde fyndet i landskapet

av arten. Här kan vi nog förvänta oss betydligt fler fynd av arten framöver då den fortsätter sprida sig norrut i landet.

1 fynd: 1 ex. Karlshällsvägen 2, Nasta, Örebro 14.11 (Stefan Risberg).

Mindre flugsnappare (*Ficedula parva*)

Det finns indikationer på att arten häckat i landskapet även detta år! Två exemplar sågs vid Markasjön och möjligen kan detta varit ett par, men framförallt så sågs ett säkert par vid Runstorp på Villingsbergs skjutfält.

Vår: 1 hane spel/sång Sommarro, Örebro 14-16.5 (Andreas Tranderyd, Annika Lorin m.fl.). 1 adult Gilsåsen, Villingsbergs Skjutfält 16.5 (*Jan Korslid, *Britt-Louise Korslid). 1 hane spel/sång Fröstorpssmossen, Sydvest om, Atlasruta 10E1g (Baggetorp) 16.5 - 30.6 (Michael Andersson). 1 hane spel/sång Södra Lunger 25.5 - 30.6 (ulf eriksson). 2 ex. spel/sång Markasjön, Almby 28.5 - 1.7 (Per Karlsson Linderum, Håkan Johansson m.fl.). 2 3K+ i par par i lämplig häckbiotop Runstorp, Villingsbergs Skjutfält 8.6 (Stefan Risberg). 1 ex. spel/sång Glanshammar 30.6 (Claes Nordell). **Öst:** 1 ex. locklåte, övriga låten Venastugan, Rynningeviken 10.10 (Lennart Eriksson, Ola Erlandsson m.fl.).

Skäggmes (*Panurus biarmicus*)

Som vanligt gjordes de allra flesta fynden under häckningstid i Kvismaren där resultatet verkar ha varit gott med tanke på mängden rapporter och antalen under sensommar och höst. Under häckningstid noterades arten också på följande lokaler: Oset, Rynningeviken, Björka lertag, Vibysjön, Stora Hammarsundet, Lången, Segersjö och Frösshammarsviken. Noterbart är dock att rapporter detta år saknas helt från till exempel Tysslingen som ju borde vara en ypperlig lokal för arten. En rejäl sträckande flock kräver här ett extra omnämnande då den noterades både vid Rynningeviken och Oset.

Noterbart: 39 ex sträckande S Rynningeviken - Oset 4.10 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.).

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Pungmes (*Remiz pendulinus*)

Vår lilla randpopulation av pungmes verkar tyvärr ha blivit ännu mindre under 2015! Under hela året gjordes nämligen endast ett trettiotal observationer av arten i landskapet, vilka samtliga listas nedan. De flesta observationerna gjordes i Kvismaren, följt av Oset och sedan två fynd ytterligare på andra platser. Inget bobygge hittades men senare under sommaren sågs ungar i Kvismaren vid ett par tillfällen vilket tyder på åtminstone en lyckad häckning i området. Frågan är ju dock hur länge vi får besök av arten årligen då även populationen längre söderut i landet verkar ha det tufft just nu.

Noterbart: 1 ex. Lötenplattformen, Kvismaren 3.5 (Johan Södercrantz, Per Lif). 1 hane Rysjön, Kvismaren 9.5 (Kent Moén, Eva Moén). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Lötenplattformen, Kvismaren 9.5 (Stefan Göransson, Margareta Dannegren). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Kvinnerstasjön, Kvismaren 10.5 (Per Karlsson Linderum). 1 hane lockläte, övriga läten Energiskogen, Alnängsbadet 11.5 (Nils Eriksson). 1 ex. lockläte, övriga läten Värstamaden, Kvismaren 11.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 hane lockläte, övriga läten Ormkärret, Kvismaren 14.5 (Anders Jacobsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Ormkärssplattformen, Kvismaren 15.5 (August Thomasson). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Lötenplattformen, Kvismaren 15.5 (Johan Södercrantz, Per Andersson). 1 hane Ormkärret, Kvismaren 15.5 (Johan Åhlén). 1 ex. Lötenplattformen, Kvismaren 15.5 (Lars Eric Rahm, Magnus Rahm). 1 ex. lockläte, övriga läten Ormkärret, Kvismaren 15.5 (Ronny Nilsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Hägerstamaden, Kvismaren 16.5 (Magnus Friberg). 1 ex. lockläte, övriga läten Hammarbotten, Kvismaren 17.5 (Magnus Friberg). 1 ex. Reningsverket, Oset 18.5 (Johan Åhlén). 1 ex. lockläte, övriga läten Nynäsängan, Kvismaren 21.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. spel/sång Reningsverket, Oset 21.5 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. Reningsverket, Oset 23.5 (Leif Rydell). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Reningsverket, Oset 23.5 (Bo Ståhl). 1 adult Norra Näsbytorpet, Oset 5.6 (Anders Carlberg). 1 ex. Ungdomshyllan, Oset 6.6 (Bo Ståhl). 1 hane Gamla tippen, Oset 7.6 (Lennart Eriksson). 1 ex. spel/sång Holmens industriområde, Örebro 7.6 (Kenth Elofsson). 1 ex. spel/sång Gubbbhyllan, Oset 8.6 (Bernt Jerlström). 3 1K+ Rysjötorpet, Kvismaren 15.7 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren 15.7 (Claes Nordell). 1 ex. Ormkärssplattformen, Kvismaren 17.7 (Björn Abelson). 1 ex. Ormkärssplattformen, Kvismaren 18.7 (Bo Holst, Fredrik Forsberg, Stefan Ettestam). 1 ex. lockläte, övriga läten Västra kröken, Kvismaren 3.8 (Pierre Blanksvärd). 1 1K Åslaholmen, Kvismaren 26.8 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). 1 1K hane ringmärktes Ässön 21.9 (Kvismare Fågelstation).

Sommargylling (*Oriolus oriolus*)

Fyra fynd under året är en återgång till normala nivåer jämfört med närmast föregående år. Datummässigt stämmer det väl in med hur det brukar se ut då månadsskiftet maj/juni är då de flesta gyl-

lingar hittas i landskapet. Individerna i Kvismaren i maj hördes vid ett tillfälle sjunga mot varandra från varsin dunge mellan Husön och Sörön.

4 fynd: 1 ex. spel/sång Åsens åkrar, Kvismaren 26.5 - 4.6 (*Magnus Persson, Bengt Ahl m.fl.). 1 ex. spel/sång Lövholmen, Kvismaren 27-31.5 (*Bengt Jalsborn, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 ex. spel/sång Latorpängens Naturreservat 30.5 (*Ove Pettersson). 1 ex. spel/sång Fiskinge strandskog, Kvismaren 8-9.7 (*Pierre Blanksvärd, Per Karlsson Linderum).

Varfågel (*Lanius excubitor*)

Två sommarobservationer gjordes av arten detta år varav den ena kan tyda på häckning. Precis som när det konstaterades häckning av arten i landskapet för fyra år sedan så gjordes observationen i de sydvästra delarna av landskapet och denna gång på en mosse. Förra gången var det på ett hygge.

Häckning?: 1 adult permanent revir Julösmossen 1.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). **Sommar:** 1 ex. Killingemaden, Kvismaren 22-24.7 (Sune Johansson, Leif Johansson m.fl.).

Varfågel, rasen homeyeri (*Lanius excubitor homeyeri*)

En varfågel som uppvisade de karaktärer som man idag förknippar med den sydöstliga rasen homeyeri sågs strax söder om Sköllersta i oktober månad. Vi inväntar RK's bedömning och beslut i frågan då de valt att bordlägga dessa rapporter tills det att mer studier i ämnet har gjorts!

1 fynd: 1 ex. Egeby, Sköllersta 22.10 (Per Karlsson Linderum).

Råka (*Corvus frugilegus*)

Fyra vinterfynd är något över snittet. I övrigt normal fyndbild med absoluta majoriteten av observationerna från sista dagarna i februari och under mars under vårsträcket samt oktober under höststräcket.

Vinter: 1 ex. sträckande V Gamla tippen, Oset 3.1 (Anders Carlberg, Peter Gustafson m.fl.). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 5.1 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Bo, Kräcklinge 2.12 (Kent Halttunen). noterad Logsjö 31.12 (Lindah Lyktberg). **Större antal:** 20 ex. Ekbacken, Oset 7.10 (Bengt Andersson). 9 ex. Byrsta, Åbytorp 10.10 (Kjell Hammelin, Gertrud Hammelin).

Stare (*Sturnus vulgaris*)

Trenden med milda vintrar fram till mitten av januari håller i sig och visar sig på antalet övervintande starar. De största vinterflockarna visas.

Vinter: 35 ex. Viby 2.1 (Ola Strand). 20 ex. Måjsta, Rinkaby 2.1 (Oscar Axelsson). 30 ex. Gökhuult 2.1 (Sören Hedberg). 30 ex. Almbyängen, Oset 2.1 (Anders Carlberg, Ola Strand). 20 ex. Grönpepparparken, Ladugårdsängan, Örebro 17.1 (Johan Åhlén). 20 ex. Åslaholmen, Kvismaren 10.2 (Hasse Molin). 15 ex. Södra Näsbyängen, Oset 3.12 (Lennart Eriksson). 25 ex. Sticksjö 9-13.12 (Tommy Sundqvist). 10 ex. Näsbyängen, Oset

14.12 (Thord Eriksson).

Hämpling (*Carduelis cannabina*)

En liten vinterraritet då vinterfynd endast görs ungefär var fjärde år.

Vinter: 1 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 3.1 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 1 adult hane lockläte, Tysslingen 20.12 (Erik Törnvall).

Vinterhämpling (*Carduelis flavirostris*)

Vintern bjöd på många observationer och även lite finare antal. Även vårsträcket bjöd på fina ansamlingar. Det är väldigt sällsynt med så stora flockar som 400.

Vinter: 90 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 3.1 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson m.fl.). 50 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 6.1 (Magnus Friberg). 50 ex. Karlslund 11.1 (Johan Oscarsson, Jesper Blåder). 50 ex. Öby kulle, Kvismaren 18.1 (Joakim Johansson). 50 ex. Öbyåtern, Kvismaren 19.12 (Joakim Johansson). 60 ex. Södra tornet, Tysslingen 19.12 (Lennart Eriksson). 40 ex. Näsby gård, Ekeby 20.12 (Patrik Strömberg, Peter Karlehagen). **Större antal:** 400 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 16.4 (Daniel Hedenbo). 400 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 18.4 (Magnus Friberg). 400 ex. Rysjön, Kvismaren 19.4 (Daniel Hedenbo). 200 ex. Snavlunda, Lindbacka 19.4 (Ola Erlandsson).

Gråsiska, underarten cabaret (*Carduelis flammea cabaret*)

Tre fynd innebär att vi antingen står inför en minskning av antalet fynd eller att vi har en underrapportering. Liksom med snösiskorna är det bra med viss ödmjukhet vid bestämning av rasen men tre fynd är likväl väldigt lågt för senare år.

3 fynd: 7 ex. Bärsta åkrar, Kvismaren 18.1 (Magnus Friberg). 2 ex. ringmärktes Vallen, Fågelsjön, Kvismaren 23.9 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Boglundsängen 4.11 (Bengt Jalsborn).

Snösiska (*Carduelis hornemanni*)

Tolv fynd av tolv individer. Det är en något lägre årssumma än vanligt. Det var ett mager gråsiskeår vilket avspeglar sig i antalet fynd av snösiska då de ju sällskapar. Kan även ödmjukheten inför svårigheten i artbestämningen spela in? Det kommer ju ständigt nya rön gällande snösiskans vara eller icke vara som egen art.

12 fynd: 1 ex. Svartån, Örebro 15.1 (Frank Tholfsson). 1 ex. Oset 20.1 (Leif Rydell). 1 hane Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 16.11 (Per Karlsson Linderum). 1 honfärgad Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 16.11 (Per Karlsson Linderum). 1 hane Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 18.11 (Per Karlsson Linderum). 1 honfärgad Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 18.11 (Per Karls-

son Linderum). 1 hane Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 11.12 (Per Karlsson Linderum). 1 hane Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 16.12 (Per Karlsson Linderum). 1 honfärgad Tallbacken, Kvismaren 27.12 (Per Karlsson Linderum). 1 honfärgad Babelsvägen 2, Sköllersta 28.12 (Per Karlsson Linderum). 1 adult hane Boängen, Fällersta 28.12 (Staffan Werme). 1 hane Kumla 31.12 (Per Karlsson Linderum).

Bändelkorsnäbb (*Loxia leucoptera*)

Årets notering med enbart sex fynd om totalt 12 ex är det lägsta antalet sedan 2010. 2014 var det hela 28 fynd!

Noterbart: 1 hane Götlanda 8.3 (Ulf Eriksson). 2 ex i par Rönneberget, Resta 12.3 (Rune Eriksson). 1 ex. Babelsvägen 2, Sköllersta 12.9 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. Nytorpsfålten, Karlslund 12.9 (Ola Erlandsson). 5 ex. Näsby 25.11 (Owe Persson). 1 ex. Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 2.12 (Per Karlsson Linderum).

Mindre korsnäbb (*Loxia curvirostra*)

Flockar med mindre korsnäbbar rörde sig i landskapet framförallt under perioden maj-september. Ett mellanår med måttliga antal jämfört med invasionsåret 2013.

Större antal: 120 ex. Sörbyvägen 19, Sörbyskogen 10.5 (Albin Mauritzon). 25 ex. Snötuppen, Oset 6.6 (Stefan Risberg). 85 ex. Lappe småbåtshamn, Lappe 13.7 (Leif Sildén). 40 ex. Kärmenberget, Ö Kärmen, Villingsbergs Skjutfält 14.7 (Lennart Eriksson). 50 ex. Venastugan, Rynningeviken 26.9 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.).

Större korsnäbb (*Loxia pytyopsittacus*)

Ett mellanår även för större korsnäbben. Noterad i sina kärnområden i landskapets storskogar parvis och i familjeflockar.

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*)

Pungmes, hane med den karaktäristiska banditmasken. Honan har en smalare mask.

Foto: Torbjörn Arvidson

Artens nedgång i Närke fortsätter. Endast cirka 50 sjungande hannar 2015 mot 75 året innan och 90 år 2013. Positivt dock med en konstaterad häckning i Rå i södra landskapet.

Häckning: 2 adult i par med en nyligen flygg unge i Rå 24.7 (Billy Lindblom).

Domherre (*Pyrrhula pyrrhula*)

Domherren får sällan något omnämnande i dessa spalter. Under oktober-november sträckte dock ovanligt många domherrar vid Ässön och Venastugan. Hela 506 ex vid Venastugan 24.10 torde vara rekord för landskapet!

Större antal: Ässön: 28 ex 10.10 (Leif Sildén). Venastugan, Rynningeviken: 22 ex. 11.10 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson m.fl.). 29 ex. 12.10 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson). 506 ex. 24.10 (Ola Erlandsson, Lennart Söderkvist). 33 ex. 30.10 (Ola Erlandsson). 27 ex. 31.10 (Ola Erlandsson). samt 51 ex. 2.11 (Ola Erlandsson).

Stenknäck (*Coccothraustes coccothraustes*)

Övervintrar regelbundet och ses alltmer vid fågelborden.

Större antal: 24 ex. Borrarbacken, Karlslund 20.12 (Ove Pettersson).

Lappsparr (*Calcarius lapponicus*)

Inget vårfynd men däremot ett intressant vinterfynd. Bra höst med 23 fynd om totalt 28 individer.

Vinter: 1 ex. Ormesta holme, Oset 26.2 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson). **Höst:** 1 ex. Nynäsängen, Kvismaren 12.9 (Håkan Persson). 1 ex. Lindbacka 12.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. Näsbygraven, Gällersta 13.9 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Lötenplattformen, Kvismaren 15.9 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Reningsdammen, Vretstorp 16.9 (Pierre Blanksvärd). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 16.9 (Stickan Hallemark). 1 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 16-20.9 (*Per Karlsson Linderum, Johan Åhlén). 1 ex. Björka lertag 19.9 (Jonas Engzell). 2 ex. åkrarna vä järnväg, Hovsta 20.9 (Leif Rydell). 1 ex. Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 22.9 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. Frogesta, Kvismaren 22.9 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Tvärvägen, Oset 28.9 (Kenth Elofsson). 2 ex. Boglundsängen 11.10 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. Lövholmen, Kvismaren 18.10 (Magnus Persson). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 23.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Venastugan, Rynningeviken 2.11 (Ola Erlandsson). 2 ex. Venastugan, Rynningeviken 3.11 (*Kenth Elofsson, Christer Tegebro). 1 ex. Ormesta holme, Oset 3.11 (Lennart Eriksson).

Större korsnäbb, mycket lik mindre korsnäbb men har kraftigare näbb. Näbbroten är lika tjock som den är lång.

Foto: Sune Johansson

Snösparr (*Plectrophenax nivalis*)

Inga större flockar rapporterade under året. Ett gäng om 40 stycken vid Hjälmarsberg är toppnoteringen. Flockar med mer än 10 ex ses nedan.

Större antal: 12 ex. Täby, Stora Mellösa 25.1 - 7.2 (*Håkan Carlestam, Håkan Johannesson m.fl.). 15 ex. Rönneberget, Resta 4.2 (Gunnar Nilsson, Ann-Margret Elmroth m.fl.). 18 ex. Hammarmaden, Kvismaren 6.3 (Bo Runesson, Peter Eklund). 10 ex. Västra rakan, Kvismaren 13.3 (Lillemor Däckfors). 10 ex. Rysjö hagar, Kvismaren 29.10 (Per Karlsson Linderum). 10 ex. Fågeludden, Oset 29.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 13 ex. Fågeludden, Oset 30.10 (Lennart Eriksson, Kenth Elofsson). 12 ex. Rävängsen, Rynningeviken 30.10 (Thord Eriksson). 13 ex. Venastugan, Rynningeviken 31.10 (Ola Erlandsson). 17 ex. Ormesta holme, Oset 6.11 (Kenth Elofsson). 40 ex. Hjälmarsbergs åkrar, Hjälmarsberg 29.11 (Åke Pettersson). 10 ex. Karlslund, Lännäs 12.12 (Per Karlsson Linderum).

Ortolansparr (*Emberiza hortulana*)

Ortolansparven har sitt kärnområde i Kvismaren där totalt åtta till nio hanar har setts i området. Av dessa har sex stycken hävdad revir. Kvismare Fågelstation som inventerar ortolanerna rapporterar att fem par häckande 2015. Av dessa lyckades fyra par med häckningen och fick ut ungar. Det är i nivå med de senaste åren. (Magnus Persson, Kvismare Fågelstation).

Noterbart: 1 ex. Segersjö naturreservat, Segersjö 30 apr - 21 jun (*Anders Jacobsson, Anders Nilsson m.fl.). 1 ex. Garphyttan Wire, Garphyttan 24 jun (Bo Persson).

Sävsparr (*Emberiza schoeniclus*)

Sparsam men nära nog årlig övervintrare i våra vassar.

Vinter: 2 ex. Åslasjön, Kvismaren 3-5.1 (Per Karlsson Linderum, Hasse Molin). 1 ex. Oset 3.1 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). 1 ex. Nynäsängen, Kvismaren 6.1 (Magnus Pers-

son, Håkan Persson). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 10.1 (Magnus Friberg). 1 ex. Ormesta, Örebro 22.1 (Åke Pettersson). 1 ex. Rosenbergsstugan, Oset 27.1 (Bengt Andersson). 1 ex. Fågeludden, Oset 30.1 (Lennart Eriksson). 3 ex. Reningsverksdammen, Kumla 2-31.12 (*Per Karlsson Linderum, Lasse Karlsson m.fl.). 1 ex. Ormesta, Örebro 8.12 (Åke Pettersson).

1 ex. Söröslätten, Kvismaren 9.12 (Bo Runesson, Anders Ber-tebo). 5 ex. Västra kröken, Kvismaren 13.12 (Magnus Persson, Håkan Persson). 1 ex. Reningsdammen, Fjugesta 15.12 (Per Karlsson Linderum).

Hemsidan
[www://birdlife.se/nofnet](http://www.birdlife.se/nofnet)

Kent Halttunen

Under den här rubriken kommer vi redovisa artiklar om skeende och händelser som har vi-sats på vår hemsida och facebok. I första hand för er som inte har möjlighet att läsa om det i dessa medier. Urvalet kommer ej vara hel-täckande utan subjektivt vad artikelförfatta-ren tror att ni kan vara intresserade av.

Ovanlig och sällsynt gäst observerades i Oset

Den 22 maj, i samband med en guidad tur som Närkes Ornitologiska Förening arrangerar, upptäckte guiden Lars Johansson en vitryggig hackspett. Det var när gruppen var på väg mellan Ormesta holme och Rosenbergsstugan som den ovanliga hackspetten upptäcktes. Den födosökte bland de döda träden ut mot ladan och sågs under en kort tid. Den vitryggiga hackspetten eftersöktes under några timmar, men sågs inte mer.

Leif Sildén leder Ädelkrysstävlingen i Närke

Ädelkrysstävlingen i Närke har nästan kommit halvvägs och Leif Sildén har tagit ledningen i tävlingen. Ädelkrysstävlingen har kommit till på initiativ av Johan Åhlén, som med tävlingen hoppas att skådarna i Närke ska stimuleras till att hitta egna och nya arter. Alltså, det handlar om att inte alla ska åka och

se samma fågel för att få sitt årskryss, utan att man ska försöka hitta fåglarna på egen hand. Tretton personer deltar i tävlingen, och Leif Sildén ledde tävlingen i slutet av maj. Han har hittat 176 arter i Närke på egen hand, tvåa är Kjell Johansson och trea Johan Åhlén.

Engagerade deltagare i NOF:s nybörjarcirkel

Femton personer deltar i den nybörjarcirkel som Närkes Ornitologiska Förening arrangerar under våren. Studiecirkeln, som leds av Ulf Jorner och Bengt Jalsborn, har fem träffar inomhus och fem träffar i fält. – Jag tycker det är väldigt givande att komma ut på de olika fågellokalerna efter de teoretiska inomhusmötena. Dessutom uppskattar jag de kunniga och engagerade ledarna, säger Marcus Lundkvist som är en av deltagarna i nybörjarcirkeln. NOF:s nybörjarcirkel börjar i april och avslutas i juni.

Forskare spår att det blir dåligt med ugglor i år

I år har det hoat mindre i skogarna i Närke än vanligt och rapporter på ugglor har varit färre. Forskare vid Lunds universitet spår ett sämre år för nattens rovfågeljägare eftersom det varit ont om smågnagare. – Jag brukar ha sex, sju kattugglor på min inventeringsrunda i Sydnärke. I år var det bara en kattuggla som hoade, berättar Ronnie Lindqvist som är ansvarig för fågelinventeringar i Närke. Vill man se och höra ugglor är det en bra tid i slutet på maj och början av juni då ungarna tigger mat av föräldrarna och det är inga diskreta tigglåten. Återstår att se efter häcknings-

säsongen.

Stort intresse för becksinlyssning

Många ville höra dvärgbeckasin, dubbelbeckasin och småfläckig sumphöna när Närkes Ornitologiska Förening arrangerade en kvällsexkursion i norra Tysslingen. Ett tjugofemtal intresserade träffades vid Ruinen i Rånnesta i Tysslingen den 11 maj. Förutsättningarna var bra med vindstilla, klar himmel och en vacker solnedgång och en halvmåne som gick upp. Men det blev inga andra beckasiner än enkelbeckasiner denna kväll, trots att dubbelbeckasiner hörts spela under dagarna innan.

Skådarna i Närke inventerar våtmarker

Närkes Ornitologiska Förening har under våren uppmanat alla skådare att delta i en förenklad våtmarksinventering. Ett tiotal våtmarker har inventerats i maj i landskapet. Det är SOF, BirdLife Sverige, och Svensk Fågeltaxering, SFT, lanserar en ny och förenklad våtmarksinventering där alla är välkomna att vara med. De stora våtmarkerna i Närke: Kvismaren, Oset-Rynningeviken och Tysslingen täcks av andra projekt. Myrar ska inte inventeras. De övervakas också i andra projekt. Fåglar som ska räknas är lommar, doppingar, hägrar, skarvar, andfåglar, tranor, sumphöns, vadare, måsar, tärnor och rovfåglar. Tättingar ska inte inventeras. Vill du göra en insats, häng med nästa år.

Här ligger ringandshanen i Lagunen under sothönan med sovande vigghona till vänster och över den ryggen på en kniphona. Text se nästa sida.

Foto: Birdnerds

Sex torn i Närke deltog i Battle of Towers

I början av maj och i strålende solsken avgjordes Fågeltornskampen (Battle of Towers). Sex torn i Närke kom till start när årets Fågeltornskamp, som numera är en landskamp i fågel-skådning där torn i Sverige, Finland och Danmark deltar. Bäst i år av tornen i Närke lyckades Rysjtörnet i Kvismaren som kryssade 80 olika arter. Tvåa var norra tornet i Tysslingen med 76 arter. De övriga tornen som deltog var Fågeltornet i Vibysjön, tornet i Väla-kärren, Björka lertag och Rosenbergsstugan i Oset. I Sverige deltog 65 torn och bästa torn blev Larssons våtmark i Halmstad och Leonardsbergs fågeltorn i Östergötland. De såg båda 103 arter vardera. Bäst i Finland observerade 110 arter.

Fågelguidningar i Oset för 64:e året i rad

Fågelguidningarna i Oset under maj har pågått i obruten följd sedan 1952. När dagensguide Lars Johansson hälsade alla deltagare välkomna på 1:a maj i år var det alltså till 64:e guidningen. Första guidningen kom till på initiativ av Erik Rosenberg; på senare år är det Närkes Ornitologiska Förening som ansvarar för traditionella fågelvandringarna i Oset. – Det känns som om våren har kommit av sig lite grann. Vi hade många vår-fåglar, bland annat ladusvala för 14 dagar sedan, men nu har de nästan försvunnit, berättade guiden Lars Johansson. Ändå passade årets första näktergal att stämma upp i sin vackra sång direkt i inledningen av fågelvandringen runt det stadsnära reservatet Oset.

Skogens och jordbrukets fåglar bevakas bättre

Nu ska fåglarna som finns i skogen få mer uppmärksamhet. Likaså ska fåglarna i jordbrukslandskapet uppmärksammas. Därför har Närkes Ornitologiska Förening bildat en skogsgrupp, och en jordbruksgrupp. – Vi måste skaffa oss bättre kunskap

och fler kontakter med de som är kunniga i området för fåglarna i skogsmiljöer ska få bästa möjliga förutsättningar, säger Ronnie Lindqvist i skogsgruppen. Tanken är att de båda grupperna ska skaffa sig kontakter och ett nätverk med andra organisationer som jobbar med liknande frågor för att bättre kunna bevaka de utsatta arterna.

22-årig sångsvan kär gammal vän vid Tysslingen

I år dök en sångsvan med blå halsring 7S11 upp vid svanmatningen i Rånnesta, Tysslingen. Den fanns på plats i en vecka. Märkdata visar att sångsvan 7S11 är märkt som unge den 16 september 1995. Det var ringmärkare Arvo Ohtonen som satte en benring på den unga svanen i närheten av Salla som ligger i nordöstra Finland på gränsen till Ryssland. Annandag jul, den 26 december 1997, fick denna sångsvan en halsring på sig. Det ägde rum på Jylland i Danmark, det är samma ring som hängt med sedan dess. Eftersom den är märkt första gången 1995 betyder det att denna svan är inne på sitt 22:a levnadsår. Den äldsta kända sångsvan blev 26 år. Sångsvan 7S11 har observerats i Tysslingen sedan år 2000. Sedan dess har den varit i stort sett en flitig gäst. Den har varit på plats: 2003, 2004, 2006, 2007, 2009, 2010, 2012, 2013, 2015 och nu 2016.

Nytt svanrekord vid Tysslingen

Söndagen den 20 mars räknades det in ett nytt rekord vad gäller antal rastande sångsvanar under en dag i Tysslingen. Svanräknaren Helny Olsson räknade in hela 4 480 sångsvanar på matningen vid Rånnesta. Därmed slogs det tidigare rekordet från 2001, då noterades 4 457 sångsvanar. Sedan 1997 har fågelskådare från Närkes Ornitologiska Förening varje morgon räknat de rastande sångsvanarna i Rånnesta. – Kul med så många svanar, säger svanräknaren Helny Olsson. Det tidigare rekordet noterades 1 april 2001, då man räknade in 4 457 rastande sångsvanar.

Staffan upptäckte första ringanden någonsin i Närke

Fågelskådaren Staffan Gustavsson är flitig att cykelskåda. Söndagen den 20 mars tog han en tur förbi Rynningeviken för att se om några nya arter hade anlänt. Han upptäckte ett par skäggdoppingar, och så reagerade han på en av de viggliknande änderna. – Jag hade som tur är med tubkikaren på cykeln och kunde få in fågeln när den låg i lagunen i Rynningeviken. Jag såg flera av karaktärerna och jag har visserligen sett ringand tidigare på Västkusten, men blev ändå osäker, berättar Staffan. Han ringde till Johan Åhlén som stod på andra sidan Svartån, vid Näsbytornet i Oset. Johan var snabbt på plats och de kunde gemensamt konstatera att det handlade om det första fyndet någonsin av ringand i Närke. – Kul att hitta ringanden, och kul att få den på cykellistan, säger Staffan Gustavsson, som är en av deltagarna på ekoskådningstävlingen i Närke.

Kan Kjell slå nytt rekord i ekoskådningen i år?

Ekoskådningen i Närke är inne på sitt fjärde år. Tolv personer deltar i tävlingen där det handlar om att skåda på ett miljövänligt sätt: cykla, gå eller åka kollektiv, eller kombinera dessa. I år har Kjell Johansson cyklat åtskilliga mil, bland annat upp till Kilsbergen, till Kvismaren och med hjälp av buss och cykel varit vid Klåvudden, Vättern. Det märks också på antalet arter han noterat på ekolistan. Kjell har sluttet av maj passerat 200 arter och har nu goda möjligheter att slå Bengt Jalsborns rekord från förra året på 212 arter. Tvåa ligger Thord Eriksson och trea Staffan Gustavsson. 🐦

Rättelse av bildtext

I föregående nummer, FiN2016 nr1 sid 27, har fel namn angivits på andra personen från höger. Det är Ingvar Gustavsson och ingen annan.

Ronnie Lindvist och Michael Andersson visar förslag på hur vår atlasbok kan se ut!

Foto: Marianne Johansson

Bidra med bilder

Atlasgruppen genom Ulf Jorner

Var med och illustrera Närkes fågelvärld

Fältningsarbetet med Atlasinventeringen i Närke avslutades förra året och nu är den första fasen av kvalitetssäkringen klar. Atlasgruppen har så smått börjat tänka på publiceringen av resultaten, förhoppningsvis i en bok av ungefär den typ som Skåne och Halland har gjort.

Till en sådan bok behöver vi fotografier av alla i Närke häckande arter. Bilderna skall vara tagna i Närke under häckningstid 2004-2016 och helst anknyta till ett häckningsbeteende, t.ex. sång/spel, bobygge eller matning

av ungar. Ju högre häckningskriterium, desto bättre. (Häckningskriterierna finns under fliken Atlasinventering på NOFs hemsida.) Du kan alltså ta bilder även 2016, även om inventeringen är avslutad.

Vill du vara med och illustrera atlaspublikationen? Skicka i så fall dina bilder till vår bildredaktör, Billy Lindblom, (billy_90lindblom@hotmail.com) senast den 31 december 2016. Vi har inte möjlighet att betala för de bilder som vi använder, och vi kan naturligtvis inte garantera att just dina bilder kommer till användning. Självklart kommer fotografens namn att anges i anslutning till varje bild.

Tag chansen att få dina bilder publicerade i ett verk av bestående värde och samtidigt hjälpa till att få fram en högklassig publikation! 🐦

Skänk vinster till månadslotteriet!

Vi behöver nya vinster till lotteriet vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, någon pryl för vår fögnad och nytta, fågelmat som talgballar, solrosfrön och jordnötter. Hela vinsten går direkt in i föreningskassan.

Ansvarig är Bengt Jalsborn, tel 019-12 70 80. Det går att lämna vinster vid varje månadsmöte.

Ett stort tack på förhand!

Styrelsen

OBSat i Närke marker perioden mars 2016 - maj 2016

Åke Lorin

Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportssystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvalerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Mars inleddes med temperaturer något över medeltal. Merendels klart väder. Värmen varade halva april men därefter blev det litet kallare och molnigare och regn. Den väderleken präglade även inledningen av maj. Från den 20:e blev det mer sommarlikt.

Sjö- och hönsfåglar

Tysslingen blev platsen för periodens enda observation av **fjällgås**. Den 21 mars rapporterades **gravand** från Hammarsundet och från Tysslingen 9-11/4. 21/4 kom rapporter från Boglundsängen liksom 6/5. Periodens första **årta** noterades från Rånnestamaden Tysslingen 21/3 och har därefter sparsamt men regelbundet observerats på våra slättsjölokaler. En **ringand** hane hittades i Kvismaren den 12/3 och från 14 kommer rapporterna från Rynningeviken. Den 22:a hade den dragit till Kvismaren, Rysjön där den blev kvar till 19/4.

I Vättern sågs **Bergand** stationära vid Klåvudden den 2 o 3/5 samt sträckande vid denna lokal o Nydalen 7 ex den 5:e. Senaste obsen 17/5. **Ejder** sågs vid Valen, Hjälmaren 7 o 11/4. Den 18:e kom rapporterna från Norra Vättern och senaste rapporten blev 21/5. **Alfågel** hittades i Tysslingen första april. Sedan har den rapporterats från Klåvudden den 30:e, Sottern 10/5 och Rysjön 11/5. Den 9/3 noterades **sjöorre** i Norra Tysslingen, vid Ormesta holme 12-17/4

samt i Norra Vättern från första majveckan. 141 ex den 17:e kanske blir kulmen på sträcket. Den 17/4 kom första rapporterna från Norra Vätterns lokaler och de har fortsatt till 31 maj. Den 29 april sågs **rapphöna** vid Ängsholmen, Tysslingen på samma ställe som de setts under vintern. I övrigt endast 5 noteringar från silosen Kumla, Kalsta Söllersta och Rinkaby 16/5. **Svartnäbbad islom** sågs 18/5 vid Klåvudden. Reningsverket i Kumla har härbergerat **smådopping** hela vintern. Från och med början av maj har den setts på övriga traditionella lokaler. Första noteringen av säsongens **svarthakedopping** är från 28/3 i Värnsta och därefter har arten noterats mer än 400 gånger. För dess släkting svarthalsad dopping saknas fynd under perioden. Den 16/4 fanns säsongens första **ägretthäger** vid Åslasjön, Kvismaren. Den har sedan även rapporterats från Tysslingen och Oset. Högsta antal, 4ex rapporteras

Gravand

Foto: Birdnerds

Roskarl

Foto: Birdnerds

från Kvismaren i slutet av maj.

Bruna glada har setts, vardera 1 ex; 1/5 vid Svalnäs Kvismaren, 9/5 Rysjön, 17/5 Åslaholmen och Söröslätten Kismaren, 20/5 Väla-kärret Vibysjön, 23o24/5 Åslaholmen och 28/5 Rörgryten S Kilsbergen. Under perioden 8-28/5 rapporterades 5 **obestämda stäpphökar** från lika många slättsjölokaler. Den 18 april kom första **ängshöken** till Utängen, Oset. Den följdes av observationer i maj 2-3 i Tysslingen, 10 Fräknabotten Kvismaren, 12-13 Marieberg, Säbylund, 14 Frommesta Eke-

by, 15 Aldammern Asker, 18 Öns åkrar resp Löten, 20 Mosås, 22 Hammar-maden, 26 (2ex.) Örebro och 30 Sättra Ekeby. Den 16 maj kom **aftonfalk** till främst Åslaholmen/Löv-holmen Kvismaren och rapporterades t.o.m. 19:e. Årets passage av **Fjällpipare** klarades av på 9 dagar mellan 7-16 maj. Som vanligt dominerade Lokalerna på Kvismar-slätten men också Ängs-holmen, Tysslingen och Mäjsa, Rinkaby hade be-sök. **Dvärgbeckasinerna** kom 7:e april och har ef-

ter den 17:e rapporterats i stort dagligen till 9:e maj. Den större släktingen, **dubbelbeck-asinen**, kommer något senare från 5/5 och rapporterades till och med 10/5 främst från maderna i Tysslingen men även från Ham-marmaden Kvismaren. Den 4:e maj upptäck-tes en **rödspov** vid södra Tysslingen. En an-dra? Fanns 30-31/5 på Lillängen i Oset. 16 o 17/5 fanns **roskarl** vid Vättern. **Smalnäb-bad simsnäppa** fanns vid Boglundsängen den 25/5 och den 30-31 fanns ett ex vid Lill-ängen, Oset.

Aftonfalk, hona

Foto: Magnus Friberg

Måsar, duvor och ugg-lor

Sillruten observeras i land-skapet på vårflytten. Detta år besöktes lokalerna: Kvarn-torp, Näsby Örebro, Söd-ra Tysslingen, Rynningevi-ken under perioden 27/4-20/maj. Rapporterna om **jord-uggla** började 10/4 med S. Tysslingen och fortsatt maj ut från lämpliga slättlokaler.

Kungsfiskare och hack-spettar

Den 9 april besöktes Öby

Kulle av kungsfiskare. Den har sedan setts vid Ormesta holme 13/4, Lötensplattformen 16/4, Ormkärrsplattformen 24/4, Cementtrännan Oset 25/4 och Karlslund 30/4. **Gråspett** har även denna period setts vid Leken 8/3, Sanatoriet Garphyttan 13/3, Bergerud Sottern och Berga Villingsberg 24/3, Asker (Långetorp) 26/3, Hålahult 8/5 och Sörgryten s Kilsbergen 28/5. Viaskogen i Kumla har haft besök av **tretåig hackspett** 6-12/3. Denna art har även setts i Skåle 13/3, Bogärdet Rinkaby 25/3, Markasjön 22/4 och 28/4 samt Gillsåsen 3/5.

Tättingar

Årets första svala blev **ladusvalan** som kom till Rysjön 2 april medan första **hussvalan** nådde Oset 19 april. En **skärpiplärka** besökte Kvarntorpshögen 23/4. Från och med 16/4 har **svart rödstjärt** rapporterats från kända loka-

ler som Kvarntorps industriområde, Garphyttan Wire, Örebro slott, Aspholmen m. fl. Passagen av **ringtrast** inleddes 5/4 och pågick t.o.m. 8/5 av rapporter från lokaler som Nedre snåret Kvismaren, Kåltorp Lindbacka, Osvala Tysslingen m. fl. **Flodsångaren**, en ensam? Rapporteras från Björka Lertag 15 maj. Nästa kom till Gamla tippen 25/5 och har därefter rapporters månaden ut från lämpliga lokaler. En annan art som "bara måste" lyssnas in är **ortolansparven**. Den första kom 30/4 till Segersjö naturreservat. Den 3/5 fanns den på Söröslätten och perioden ut rapporterats från främst Kvismarelokaler. Från 7 maj rapporterades fortlöpande **mindre flugsnappare** från Sommarro och efter 20:e även från Häl- labrottet. ➤

Okänt fågelljud – vilken fågel var det?

Pär O Wendelstam

En oväntad ljudupplevelse

På påskaftonen, om eftermiddagen, går jag och min livskamrat till en trakt i vår hembygd för att, som vi brukar göra, lyssna till vårens första trädlärka. Inledningsvis är det tvärtyst på vår utflykt, lite förvånande då det är ett milt solsken och vindstilla. Kanske är det min förväntan på den skönsjungande lärkan som spelar oss ett spratt.

På långt avstånd med svag hörbarhet sjungande sånglärkor. Lite senare står vi i vägkanten framför ett böljande fält. Där är vårkonserten intensiv, flera spelande lärkor högt uppe i luften, kvidande tofsvipor som fladdrar runt, små flockar av grågäss som flyger av och an och en stor flock ystra tranor bakom skogsbrynet. Och min förhoppning besannades, trädlärkan har kommit, och visar sin vårglädje med undersköna strofer i en traddunge.

Nöjda med det vi fått se och höra vandrar vi sakta hemåt genom den biotopskyddade gam-

Vi söker ny medarbetare till FiN

Vill du vara med och jobba med oss i redaktionen för Fåglar i Närke? Vi är ett trevligt gäng som träffas 3-4 gånger inför varje utgivning av tidningen.

Det vi behöver hjälp med är layouten. Vi jobbar med Adobes programvara Indesign så det är bra om du kan något om det. Annars får du lära dig av vår redaktör Åke Lorin.

Vi som jobbar med tidningen är: Åke L som håller ihop det hela, Anita A ansvarar för foto/bild, Ann-Margret E skriver och sköter korrekturläsningen tillsammans med oss andra, och Marianne J som skriver, fotograferar och håller ordning på det mesta!

Om du är intresserad, kontakta Åke Lorin 070-326 90 02 eller Marianne Johansson, 070-656 63 69 så förklarar vi närmare!

melskogen där spurvugglan och vildsvinen har sin hemvist.

Från ett höglänt blockigt område bevuxet med ung, gles granskog hörs plötsligt ett märkligt läte, som för mig är fullständigt obekant. Min omedelbara förnimmelse av ljudet är ett kort, hårt kluckande och därefter en långdragen, stark, sisande vissling. Korta ljud är alltid svårt. Var det ett distinkt varningsläte? Nyfikenheten och vetgirigheten tvingar mig att nogsamta undersöka saken.

Faunistisk notat i fältanteckningsboken: Okänd fågel? 1 ex?, 200 m V torpet Lundbylöt, Hållsta, Husby-Rekarne socken, Södermanland. 26/3 2016

Fågelvärlden och dess ljudyttringar upphör aldrig att överraska. Erfarenheten har visat att ibland får man uppleva läten som icke står att finna i vanliga fågelinspelningar av det enkla skälet att det är mycket svårt att få höra det aktuella lätet. Ofta handlar det också om en företrädesvis tystlåten art.

Försiktigt smyger jag in i terrängen för att söka den gåtfulla ljudkällans ursprung. Strax befinner jag mig på en höjd med god sikt åt alla håll. En kort stund därefter ser jag fågeln som gäckade mig i flykten.

Den flyger mot en gammal torraka där den slår sig ner på en gren och där sitter den länge tyst och avspanar nejen. Omedelbart ser jag vad det är och är uppriktigt sagt förvånad. Det hårda och distinkta lätet gav felaktigt association till en större fågel.

Något om fågelljud

För att kittla läsarens nyfikenhet redovisar jag några formuleringar av sång och läten från litteraturen:

Grälar ilsket med ett kraftigt ”vääch”. Ett hårt, rullande, ringande ”dirrrp” hörs ofta. ”Sångtrastlikt upprepande flöjtanden blandas med melodiska gurglanden, hesa ljud och diverse härmningar.” Rik repertoar. Lockar bl a med utdragna ”prrih”.

Vid oro ett hest ”vääch vääch vääch”. Typiskt

är ett dubbelljud som upprepas monotont med långt mellanrum, t.ex. ett kort metalliskt ”schryck” eller ett nasalt ”shrikk-shrikk”.

Andra läten är ett ljust ringande ”schrie”, ett utdraget nasalt ”ääh”. Sång dämpad, en enkel fras, t.ex. ett metalliskt klingande eller gnisslande dubbelslag, eller olika korta toner med åtföljande hest drilljud, som upprepas taktfast en gång per 1-3 sek. Ett uthållet väsande ”dsjää”. Det genomträngande ljudet har också liknats vid en polispipa.

För att i största mån frånga subjektivitet måste de outtalade principerna för bokstavering av fågelljud behärskas. Värdet av ljudhärmande skrift är omtvistat bland fågelvänner och dessa skilda formuleringar ger inte någon djupare känsla av det okända fågellätet.

Fåglarna frambringar sällan mänskliga ljud och människors tolkningar skiljer sig trots kunskap ifrån varandra. För den som hört ett visst ljud kan de dock vara till hjälp vid identifieringen. Ibland är det möjligt med förenklade, fonetiska tecken eller slående liknelser. Fåglarna är också, precis som vi, individer med olika röstresurser och har dialektala variationer.

För den av ljud vetenskapligt intresserade finns spektrogram, en illustrativ lättförståelig ljudbild av tonhöjd och tidsintervall hos fåglars läten. Att förstå och att ha glädje av spektrogram, eller sonogram som de ibland också kallas, kräver dock lite träning av bakomvarande teori. Ljudbilderna är ett utmärkt hjälpmedel, framförallt efter att man har lyssnat på en fågelinspelning. Ett fenomen kan betraktas på olika nivåer, beroende på hur mycket man vill veta och på hur stort intresset är.

Vilken fågel?

En fågel bestäms ofta lika mycket med hjälp av hörselsinnet som med ögonen, fältanteckningar med årstidsangivelse och biotop och där båda sinnesintrycken samspelar är överlägset bäst.

Utan att avslöja för mycket måste något sägas om fågelns karaktär. Till storleken störst i sin

familj, dess latinska släktepitet kan härledas till Linné 1758 och kan översättas ”slaktare, bödel”. Dess skarpa varningsläte, som analysen i efterhand visat att jag hörde, har i forna tider nyttjats av fågelkunnigt folk. Den beskrivs som en kosmopolit och därför förekommer arten i flera geografiska raser, väsentligen en stannfågel där den vistas. Mäster Erik talar om den med pronomet han och ser fågeln som en enstöring. Genom människans naturpåverkan har den förändrat sin utbredning och kan

numera ses betydligt oftare än förr i hela riket.

I mina ögon är den omisskännlig och en grann, tuff typ. Tack för att jag fick en ny spännande ljudupplevelse att fästa i minnet. Nu vet jag vem du är.

För den som själv ej kommit på vilken art det är fråga om kan jag avslöja att det var en varfågel.

En nygift fågelskådares funderingar angående fågelnamn på olika språk

Anastasia Oliver

Jag har alltid tänkt på två språk när det gäller fågelnamn på grund av min ryska bakgrund. Detta har fallit sig helt naturligt för mig. Men när jag för några månader sedan gifte mig med en engelsk-irländsk-skotsk man från Australien (nej, det låter inte särskilt vanligt – men ingenting i mitt liv är vanligt, det är bara att acceptera det) fick jag lära mig fågelnamn även på engelska. Det var lite oväntat, eftersom jag trodde att jag skulle komma undan med min relativt goda kunskap i latinska fågelnamn. Latin kan vara riktigt användbart när man samtalat med en erfaren fågelskådare, men när man skall försöka hålla en konversation på ämnet fåglar med en förvisso vetgirig, men ändå rookie, det vill säga newbie – med andra ord, en nybörjare, kommer man inte särskilt långt med latinska få-

Björktrast

gelnamn. Min man har förvisso studerat latin, men just fågelnamn var inget han fördjupade sig i. Han inhandlade dock pliktskyldigt en omfattande, mycket praktisk fältguide från bokförlaget Dorling Kindersley Den behandlar samtliga fåglar i Storbritannien och övriga

Foto: Anita Ahlberg

Europa. På engelska förstås. Mina nya kunskaper i engelska fågelnamn fick mig att ta en rejäl funderare på hur människor egentligen har tänkt när de namngett fåglar.

I samtliga fall har en fågel namngetts efter ett visst kännetecken som man lagt märke till hos den, t.ex. fågelns beteende, färg, sång eller levnadsmiljö. Det är dock inte alltid samma kännetecken som förevigas i fågelns namn på olika språk. Låt oss börja med björktrasten som exempel. Varför heter den egentligen *björktrast*? Föredrar den att sitta i björkar framför andra träd? Kanske, men det är inget jag har lagt märke till i alla fall. Namnet kanske har med den spräckliga teckningen på fågelns mage att göra? Mönstret påminner möjligen om barken på ett björkträd. Björktrastens ryska namn skulle på svenska bli *rönn-trast*, vilket verkar mycket mer lämpligt, med tanke på att rönnbär är en av björktrastens favoritfrukter. Jag har svårt att förstå hur någon kan tycka om rönnbär, annat än i marmeladen till viltsteken, eftersom den är så fruktansvärt bitter. Jag misstänker att björktrastens "kärlek" till rönn mest beror på att det inte finns mycket annat att äta om vintrarna. Nog om detta; gissa vad björktrastens engelska namn är? Svaret är *fieldfare*. Hur skulle detta ord någonsin kunna associeras med namnet på en mindre, sällskaplig fågel? Nja, ordet påminner mig snarare om namnet på en pansarvagn från första världskriget, efternamnet på en känd fältherre eller möjligen ett automatvapen av kalashnikov-typ. Med andra ord, något majestätiskt, kraftfullt och mycket militärt. Och ja, visst hade jag rätt! HMS *Fieldfare* är en numera oanvänd militärflygbas i Skottland, och *Fieldfare*hytta är benämningen på en skyddsbyggnad den norska militären uppförde under andra världskriget. Tack för informationen, Wikipedia! Jag tvivlar på att någon av de ovannämnda benämningarna har att göra med fågelns björktrast. Åter till kopplingen mellan denna trastsort och diverse träd. Det blir alltså rönn-trast på ryska och björktrast på svenska. I min naivitet föreställde jag mig att det latinska namnet, *Turdus pilaris*, också är kopp-

lat till något träd, så jag började leta efter en svensk översättning. Nå, vad betyder det då? Trast som fångas med tagelsnaror. Linné kanske var sugen på trastpastej (en vanlig delikatess man gjorde av bland annat björktrastar förr i tiden) när han namngav fågelns.

Vissa fågelnamn är, i alla fall på svenska, så logiska att de får min inre matematiker att gråta av glädje. *Gräsanden* gillar att beta gräs, *snatteranden* har ett snattrande läte och vad gör *krickan*? Jo, den säger "krick, krick". Mycket logiskt och dessutom lärorikt – man kan lära sig om dessa fåglars favoritmat och läten utifrån namnen. De engelska namnen på ånder är däremot de mest ologiska fågelnamn jag någonsin hört, ja, kanske med undantag för fågelartbenämningar på Trinidad och Tobago, där man kallar hägrar med brungrå ryggar för "grönryggade hägrar". Tack för informationen, Magnus Friberg! Lyssna bara på benämningen för gräsand: *mallard*. Är det en fransk vinsort eller ett efternamn på en brittisk aristokrat hämtad ur böckerna om de tre musketörerna? Vad som helst, men bara inte gräsand. Och på tal om engelska gräsänder och efternamn: när vår alldeles egen Örebrokommunist Markus Allard skriver en signatur, blir det inget annat än M. Allard. Det vilar lite Nabokov-anda över det, speciellt om han åker till England. Det blir ju samma sak som att skriva under som G. Räsand i Sverige. Men vi är inte klara med engelska benämningar på ånder ännu: vad heter då *snatteranden*? Gadwall. Är det ytterligare en amerikansk börs eller en byggvarubutikskedja? Kanske, men i alla fall inte snatterand. Inte för mig. Vågar vi ta upp ytterligare en and? *Bläsand* är ett väldigt logiskt namn på svenska, då arten har en blås på pannan. På engelska heter den dock *wigeon*. Varför ska man kalla en and för något som nästan låter som duva (pigeon)? Engelsmän älskar konstiga ord och saknar all känsla för logik (hej, Lewis Carroll!). Eller förresten, gör de verkligen det?

Några fågelarter är så lika varandra i både färg, levnadsmiljö och utseende att de är nästintill omöjliga att skilja från varandra, i synnerhet

om man är en rookie eller newbie – ja, en nybörjare. Det mest lämpliga vore att i sådana fall ge fåglarna så olika namn som det bara är möjligt. Men icke, sa Nicke, för att använda ett utgånet och urvattnat uttryck. Låt oss ta sångarna som exempel De är bättre kamouflerade än en prickskytt, i en diskret blandning av olivgrönt, lövgrönt, beige och gulgrönt. De är tysta och ytterst oansenliga, förutom när de sjunger, men de är en utmaning att få syn på även under sången. De föredrar i regel lumiga lundmiljöer, eller i annat fall vassruggar. Vem ger dessa fåglar artnamn som gransångare och grönsångare, när i princip det enda som skiljer dem åt är lätet – ni vet, *gransångaren* säger ”sill-salt-sill-salt” och *grönsångaren* låter som ett litet mynt som snurrar på en marmorskiva (undrar hur det lätet kommer att beskrivas när alla går över till att använda konstantkort istället?). Det tog mig flera år att lära in skillnaden och (jag skäms över att erkänna detta) jag var till och med nu tvungen att ta en snabbtitt på Wikipedia för att se att jag inte har blandat ihop de två sångarna. I Ryssland har man varit mycket mer fyndig med att artbenämna dessa två sångare; grönsångaren kallas i ordagrann översättning för *knatter-sångare*, medan gransångaren heter *sångaren som säger tjen*. ”tjen-tjin-tjan-tjen” är ryskans variation på ”sill-salt-sill” – ramsan. Till och med engelsmännen har uppvisat logik i fallet med sångarnamn – grönsångaren kallas för *wood warbler*, medan gransångaren har det genialiska namnet *chiffchaff*. Man behöver nog inte vara lika genialisk för att lista ut att ”chiffchaff” är ytterligare en variant på ”sill-salt” temat.

Det är för övrigt samma historia med familjen vadare. Våldigt, väldigt många snarlika arter med samma beteende och liknande levnadsmiljöer (speciellt under flytt). Som gräddde på moset får de fantasifulla namn som skogssnäppa, småsnäppa, mosnäppa och sandsnäppa. Tror jag blev smått yr endast av att skriva ner denna mening. Eller försök höra skillnaden på *grönbenan* och *rödbena* när en stressad, förkyld skåning säger artnamnen. Jätteprak-

tiskt säger jag bara! Ryssarna var mycket mer uppfinningsrika och praktiska när de namngav olika snäppor. Grönbenan bär det franskl klingande namnet *ffi* (troligen ljudhärmande), medan rödbena kallas för *travnik*, med betydelsen ”den som lever i gräs”. Ingen risk för hopblandning där inte – det blir helt plötsligt två helt olika fåglar, istället för tvillingar med namnen *tweedledee* och *tweedledum*. Drillsnäppans ryska namn har betydelsen *färjkarlen* och småsnäppan förvandlas till en *sparvsnäppa*. Det enda ologiska (för en person som talar både ryska och svenska) i ryska benämningar på snäppor är fallet svartsnäppa och skogssnäppa. Svartsnäppans namn betyder *den som är grant klädd*, medan skogssnäppans namn översätts som, politiskt inkorrekt värre, *svarting*.

Det är lätt att bli vilsen i denna djungel av logiska och ologiska fågelnamn. Vilken tur att det finns fåglar som heter nästan samma sak på alla språk! Koltrastens och taltrastens namn översätts likadant på de språk jag känner till, och kanariefågeln benämningar är mycket snarlika på många språk. I dessa fall behöver man inte förundras över avsaknaden av logik eller enbart mångfalden i alla dessa fågelnamn. Dock är det nog ändå tur att det finns så många märkliga benämningar på fåglar – annars hade inte ornitologer haft lika mycket att skratta åt och fundera över...

P.S. Kåseriet är signerat Anastasia Oliver, och en del av er, kära läsare, har säkerligen redan listat ut att skribenten är densamma som flickan Anastasia Valenta. Ni vet, hon som brukade fylla denna anrika tidskrift med omogna texter i ett tafatt försök att låta som en perverterad Clas Thor uppblandad med en schablonartad tonårig bloggare, måhända med ett inslag av rockmagasinjournalistik. (Självkritik är nödvändigt för att utveckla sitt skrivande, så ni får stå ut med mig). Med andra ord, som man brukar skriva på matförpackningar: nytt namn, men samma goda recept! Eller ja, ett lite annorlunda recept i detta fall, men ett som förhoppningsvis faller er i smaken. 🐦

Våra kurser och arrangemang sker
i samarbete med:

Ungdomsaktiviteter - Se www.birdlife.se/nofnet/aktiviteter under rubrik Ungdomsgruppen.

Tjejaktiviteter - Se www.birdlife.se/nofnet/aktiviteter under rubrik Tjejgrupperna.

Exkursioner och resor hösten 2016

Måndag 11 juli - I Erik Rosenbergs fotspår vid Oset med Osetvakten. 1949 hade mäs-
ter Erik Osetvakten. Liksom i år var 11 juli en
måndag. I anteckningarna från vakten beskri-
ver Erik fågelläget vid Oset för 67 år sedan.
Redan vid soluppgången mätte termometern
då +17 grader. Hur varmt får vi i år? Samling
kl 06.00 på parkeringen invid förskolan och
fågeltornet utefter Ormestagatan. Guide är
Lars Johansson, tel. 070-558 99 06.

**Onsdag 13 juli kl 13.00 - Visning och få-
gelexkursion - Örebro läns museum.** Gui-
dad tur på museet samt i Oset. Samling på mu-
seet för att titta på Lars Jonssons utställning.
Därefter cykelexkursion under Lars Johanssons
ledning ner till Hemfjärdens strand. Ta med cy-
kel och picknickkorg. Visning och utflykt kan
vid vackert väder ta upp till tre timmar. Lars J
tel. 070-558 99 06.

**Söndag 14 augusti - I Erik Rosenbergs fot-
spår i Kvismaren.** Samling vid Öby Kulle kl
07.00. Vandring österut med fikapaus. Ansva-
rig Lars Johansson, tel. 070-558 99 06.

Torsdag 18 augusti - Myrömaden.
Kvällspromenad invid de senast tillkomna
våtmarkerna strax väster om Myrö. Samling
vid gården Munkatorp kl 18.30 för en vand-
ring på cirka 3 kilometer. Guidar gör Lars Jo-
hansson, tel. 070-558 99 06.

**Onsdag 24 augusti kl 16.00 - Visning och
fågelexkursion - Örebro läns museum.** Gui-
dad tur på museet samt i Oset. Favorit i repris,
se den 13 juli.

Söndag 28 augusti - Vadarspaning vid Oset.
Samling kl 07.00 på parkeringen invid försko-
lan och fågeltornet efter Ormestagatan. Ansva-
rig Lars Johansson, tel. 070-558 99 06.

**Onsdag 7 september - Vadarspaning på
Boglundsängen.** Samling kl 18.00 vid parke-
ringen i slutet av Neogatan. Ledare är Bengt
Jalsborn, tel. 070-113 47 99.

Söndag 11 september - Räva-Hänget. Plat-
sen är Raststugan vid Rävgången i Rynninge-
viken, kl. 08.00 – 12.00. En aktivitet för hela
familjen med fågelspaning, demonstration
av ringmärkning, försäljning av fågelholkar,
korvgrillning m.m. Fågelguider finns på plats
och delar gärna med sig av kunskaper och ger
möjlighet att titta i tubkikare. Ansvarig: Anna-
Karin Törnblom, tel. 070-688 91 61.

**Onsdag 21 september – Skagerhultamos-
sen.** Samling kl 18.00 vid Olstorp och håller
på tills mörkret anländer. Vägbeskrivning till
Skagershultmossen, Olstorp finns på vår hemsida.
Ledare är Kent Halttunen, tel. 070-216 11 30.

**Söndag 25 september - Tranor i Kvisma-
ren.** Start kl 17.00 med samling på Öby kulle
för vidare transport till den för säsongen bästa
observationsplatser. Hemfärden sker efter att
tranorna samlats på övernattningsplatsen. Le-
dare: Lars Johansson, tel. 070-558 99 06.

**Lördag 1 oktober- söndag 2 oktober - Euro
Bird Watch.** Denna helg skådas det fågel över
nästan hela Europa, och i alla deltagande län-
der bjuds även allmänheten in. Evenemanget
kallas Euro Birdwatch och fokuserar både på
det roliga i att se på fåglar och att flyttfåglar är
en gemensam angelägenhet länderna emellan.

Information om dagens arrangemang kommer senare via hemsidan.

Torsdag 13 oktober – söndag 16 oktober – Ölandsresan. Avresa från Örebro tidigt på torsdagsmorgonen. På Öland bor vi på Södra Brukets vandrarhem i Degerhamn. Morgnarna startas på Ölands södra udde, 20 minuters bilfärd från vandrarhemmet. Resten av dagarna styr fåglarna, men stilla vandringar i Ottenbylund varvas med drag på sällsyntheter som kan dyka upp var som helst på Öland. Ett besök på Naturbokhandeln blir det. För mer information och anmälan, kontakta Ronnie Lindqvist på mail lindqvist_ronnie@hotmail.com eller telefon 070-262 14 17.

Söndag 23 oktober – Yxnäset. I samverkan med Östernärkes Naturvårdsförening genomför vi en exkursion till Segersjöviken. Samling kl 09.00 vid parkeringsplatsen Bondevrak. Ta gärna med korv för grillning. Ledare är Gunnar Nilsson, telefon 070-961 14 45.

Kontaktpersoner för NOF:s exkursioner är Lars Johansson 070-558 99 06 och Anna-Karin Törnblom 070-688 91 61.

Uppdaterad information finns på NOF:s hemsida www.birdlife.se/nofnet.

Vid alla exkursioner utgår en frivillig avgift på 20 kr till vår fågelfond. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till förare med 7 kr/mil och resenär. (Rekommendation från styrelsen fr.o.m. 2014.) Vid resor med övernattnig tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till vår fågelfond.

Inomhusmöten hösten 2016

Torsdag 15 September – I en samling färgsprakande bilder och med en spännande berättelse tar Kent-Ove Hvass med oss på resa till Galapagos.

Inomhusmötena äger rum kl 19 i Vasakyrkan, Vasagatan, Örebro

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärkningscentralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid m m för fyndet.

Rapportera via webb:

www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåglar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering. E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hemsida: www.sofnet.org/nofnet/om-nof/fagelakuten.

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta 244, 705 94 Örebro, tel. 019-23 92 37, 076-712 18 88

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 070-256 73 95

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjögesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående arter skall anmäla detta till polisen för vidarebefordran till något av landets större naturhistoriska museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

NOF:s försäljningsmateriel

NOF-kåsa, mörkgrön, m. NOF-logga	30 kr
NOF-dekal små	3 kr/st
stora	10 kr/st
Artlista Närke	gratis
Småfågel-, grå-, flugsnappar- och starholk	75 kr/st
Knip- och uggleholk	400 kr/st

NOF-keps, svart med broderad vit logga i storlek för alla. 150 kr/st
Porto + frakt tillkommer

Vill du handla? Vänd dig till Bengt Jalsborn
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70 80,
070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@gmail.com

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Sammankallande: Johan Åhlén Tel. 070-536 62 91
Pålsbodagatan 13 70218 Örebro
E-post: johan.ahlen@hotmail.com

Övriga medlemmar: Magnus Friberg, Ove Pettersson och Andreas Sandberg

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se vilka dagar dessa är avlysta.

Fågelskyddsgruppen

Sammankallande: Per Karlsson Linderum
Babelsvägen 2, 697 74 Sköllersta
E-post: per.karlsson.linderum@gmail.com

Övr. medlemmar: Jonas Engzell o Åke Pettersson

Skogsgruppen

Sammankallande: Ronnie Lindqvist,
Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Övr. medlemmar: Krister Håkansson o David Tverling

Jordbruksgruppen

Sammankallande: Kent Halttunen, Nygård, Norra Folkavi, 719 91 Vintrosa E-post: kent.halttunen@tele2.se

Övriga medlemmar: Lars Johansson

Osetkommittén

Kommunens kommitté för skötsel av naturreservatet Oset-Rynningeviken. NOF:s representant är:

Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro
Tel. 070-256 73 95. E-post: leif.tuppaklara@gmail.com

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen: Helny Olsson,
Arvaby, 719 95 Vintrosa, Tel. 019-29 90 03 eller
070-5762981. E-post: helny@telia.com

NOF:s tjejgrupper

Ami Sundén, Tel. 070-944 73 00

Annika Lorin, Tel. 019-24 48 46

Kamakura

Nyhet!

**Kamakura EDV-81
25-55x W**

B

Avs: Trio Tryck AB • Box 1504 • 701 15 Örebro

Innehållsförteckning

Omslagsbild: Gulärla. Text: Ann-Margret Elmroth	1
Ordföranden har ordet Ulf Jorner	1
Fågelrapport för Närke 2015 Regionala rapportkommittén (Rrk)	3
Nya NOF-medlemmar	4
Hemsidan www.birdlife.se/nofnet Kent Halttunen	17
Rättelse FiN2016 nr1, bildtext	30
Bidra med bilder Atlasgruppen genom Ulf Jorner	31
OBSat i Närkemarker perioden mars -maj 2016 Åke Lorin	32
Vi söker ny medarbetare till FiN Redaktionen	34
Okänt fågelljud – vilken fågel var det? Pär O Wendelstam	34
En nygift fågelskådares funderingar angående fågelnamn på olika språk Anastasia Oliver	36
Program	39